

# HUMPPILAN KUNTA

Vuoden 2026 talousarvio  
ja vuosien 2026–2028  
taloussuunnitelma



Khall 01.12.2025 304 §

Kvalt 10.12.2025 69 §

# SISÄLLYSLUETTELO

<b>1. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA.....</b>	<b>2</b>
1.1 Kunnanjohtajan katsaus .....	2
1.2 Yleinen taloudellinen tilanne .....	3
1.3 Kuntatalouden keskeiset huomiot .....	3
1.4 Talouden näkymät Humppilan kunnassa 2026 .....	4
1.5 Humppilan kunnan strategia 2023–2026 ja visio vuoteen 2026 .....	4
1.6 Koko maan ja Humppilan kunnan väestökehitys .....	5
1.7 Kanta-Hämeen ja Forssan seudun kehitysnäkymät .....	5
1.8 Rahoitus.....	6
1.9 Talousarvio ja taloussuunnitelma .....	6
1.10 Talousarvion sitovuus.....	7
1.11 Investoinnit 2026 ja taloussuunnitelmavuodet 2027 ja 2028.....	8
1.12 Investointierittely .....	9
1.13 Tuloslaskelma .....	10
1.14 Rahoituslaskelma .....	12
<b>2. TALOUSARVIOKAUDEN TAVOITTEET HALLINNONALOITTAIN .....</b>	<b>13</b>
2.1 Yleishallinto-osasto .....	13
2.2 Sivistysosasto.....	26
2.3 Elämänlaatuosasto .....	34
2.4 Tekninen osasto .....	50
<b>3. NUMERO-OSA.....</b>	<b>58</b>
3.6 Yleishallinnon osasto .....	58
3.7 Sivistyslautakunta.....	59
3.8 Elämänlaatulautakunta .....	60
3.9 Sivistys- ja elämänlaatuosasto yhteensä.....	61
3.10 Tekninen osasto .....	62
3.11 Rahoitus.....	63
3.12 Investoinnit.....	63
3.13 Osastot yhteensä.....	64
3.14 Rahoituslaskelma .....	65

# 1. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA

## 1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2026 on Humppilan kunnalle muutoksen ja uudistumisen vuosi. Edessämme on vaihe, jossa suunniteltu talouden tasapainottamistyö alkaa näkyä konkreettisina tuloksina ja rakenteellisina parannuksina. Tavoitteenamme on varmistaa, että kunnan toiminta on kestäväällä pohjalla niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti vuoteen 2030 mennessä.

Kunnan talouden tasapainottamisohjelma tähtää pysyvään menojen ja tulojen tasapainoon. Vuoden 2026 talousarviossa tämä näkyy erityisesti hallinnon ja tukipalveluiden tehostumisena sekä rakenteellisten muutosten aikaansaamina säästöinä.

Samalla kun tehostamme omaa toimintaamme, haluamme vahvistaa ylikunnallista yhteistyötä. Humppila on osa elinvoimaista Lounais-Hämettä ja Kanta-Hämeen maakuntaa. Seudullinen yhteistyö, erityisesti elinkeinopolitiikassa, joukkoliikenteessä ja kunnan hallinnollisissa tukipalveluissa, tarjoaa pienelle kunnalle mahdollisuuden hyödyntää laajempia resursseja ja osaamista. Yhteistyön tiivistäminen naapurikuntien ja seudullisten organisaatioiden kanssa on paitsi taloudellisesti järkevää, myös strategisesti välttämätöntä, jotta voimme säilyttää palvelut laadukkaina ja saavutettavina.

Kesällä 2025 alkanut uusi valtuustokausi tarjoaa sekin mahdollisuuksia kuntamme kehittämiseen. Kanta-Hämeen maakunnan tuleva maakuntaohjelma luo kuvaa siitä, mihin kolmen kaupungin ja useiden maaseutumaisten kuntien muodostama Häme haluaa panostaa tulevana vuosina ja miten rakennamme yhdessä hämäläistä tulevaisuutta.

Yhteistyötä Hämeen Liiton sekä lisäksi Oma Hämeen, TyöHämeen, Forssan Yrityskehityksen ja seudulle tärkeiden oppilaitosten kanssa tullaan tiivistämään. Meillä pitää olla yhteinen tahtotila ja jaettu näkemys siitä, mille perustuu Lounais-Hämeen elinvoima ja sen asukkaiden hyvinvointi. Kunnan veto- ja pitovoimatekijöitä pitää vahvistaa ja niitä pitää pystyä markkinoimaan aiempaa tehokkaammin. Valtuuston valmisteleva kuntastrategia tuo tähän ja muuhun kehittämiseen selkeän suunnan ja yhteisen vision.

Pienen kunnan etuna on nopea päätöksenteko ja tiivis yhteistyö henkilöstön, päättäjien ja asukkaiden kesken. Tämä yhteistyö on keskeinen edellytys sille, että saavutamme tasapainoisen talouden ja voimme jatkossakin tarjota laadukkaat, lähellä ihmisiä tuotetut palvelut.

Humppila katsoo tulevaan luottavaisena – uudistuen, vahvistuen ja yhteistyöhön luottaen.

**Minna Ylikännö**

Kunnanjohtaja

Humppilan kunta

## 1.2 Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous on vähitellen toipumassa taantumasta, mutta kasvu pysyy lähivuosina vaimeana ja epävarmana. Valtiovarainministeriön syksyn 2025 ennusteen mukaan talouskasvu vahvistuu maltillisesti vuosina 2025–2026, kun inflaatio on hidastunut ja korkotaso kääntynyt loivaan laskuun. Kotitalouksien ostovoima kohenee jonkin verran, mutta korkea hintataso ja heikko kuluttajaluottamus rajoittavat yksityistä kulutusta.

Julkisen talouden tila on jatkossakin haasteellinen. Valtion finanssipolitiikka kiristyy, ja hyvinvointialueiden talousvaikeudet vaikuttavat välillisesti myös kuntien toimintaympäristöön. Valtionosuuksiin kohdistuvat indeksijarrut, rakenteelliset säästöt ja veroperustemuutokset hidastavat kuntien tulokehitystä koko tarkastelujaksolla.

Työllisyysasteen arvioidaan kohoavan hitaasti, mutta alueelliset erot ovat suuria. Rakenteellisen työttömyyden kasvu ja rakennemuutoksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti pieniin kuntiin ja seutukuntiin, joissa työmarkkinat ovat jo entuudestaan kapeat.

Investoinnit kääntyvät lievään kasvuun vuonna 2026, mutta rakennusalan matalasuhdanne ja rahoituksen kallistuminen näkyvät edelleen rakentamisen volyymin heikkenemisenä.

Kokonaisuutena talouden yleinen toimintaympäristö säilyy epävarmana, mikä korostaa kuntien omien taloudenpito- ja varautumistoimien merkitystä.

## 1.3 Kuntatalouden keskeiset huomiot

Kuntatalouden näkymät vuosille 2026–2028 ovat tiukat, sillä tulopohja kasvaa hitaasti ja menot nousevat useita prosentteja vuosittain. Kuntien verotulojen kasvu hidastuu ansiotulojen vaimean kehityksen ja kuluttajahintojen normalisoitumisen seurauksena. Valtionosuuksien tasoon vaikuttavat useat peräkkäiset indeksijarrut sekä hallitusohjelman mukaiset rakenteelliset vähennykset.

Kunta-alan kustannusten nousu jatkuu, vaikka inflaatio kokonaisuutena laantuu. Palkkausjärjestelmän uudistaminen ja sopimuskorotukset nostavat henkilöstömenoja koko sektorilla. Tämä lisää tarvetta toiminnan tehostamiseen ja palvelurakenteen tarkasteluun.

Kuntiin kohdistuu jatkossa merkittäviä muutoksia TE-palvelu-uudistuksen seurauksena. Vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta kasvaa, ja näin kuntatalous on entistä alttiimpi työllisyyden vaihtelulle. Työllisyyskehitys vaikuttaa suoraan sekä verotuloihin että nettomenoihin.

Palvelutarpeiden muutokset eriytyvät kunnittain. Ikääntyneen väestön palvelutarve kasvaa, kun taas lasten ja nuorten määrän väheneminen pienentää joidenkin peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia. Pienissä kunnissa palveluverkkoa on kuitenkin jo supistettu, mikä kaventaa sopeuttamisvara.

Tulevina vuosina kuntatalouden tasapainottaminen edellyttää muun muassa:

- rakenteellisia uudistuksia palvelujen järjestämisessä
- menojen kasvun hillitsemistä ja palveluprosessien tehostamista
- tulojen vahvistamista veroratkaisuin ja omaisuudenhallinnan toimin
- investointien kriittistä priorisointia yli taloussuunnittelukauden.

## 1.4 Talouden näkymät Humppilan kunnassa 2026

Humppilan talouden näkymät vuodelle 2026 ovat riippuvaisia sekä valtakunnallisista tekijöistä että kunnan omista toimenpiteistä. Pienen kuntatalouden herkkyyks korostuu erityisesti verotulojen ja valtionosuuksien vaihteluissa. Valtuuston hyväksymä talouden tasapainottamissuunnitelma ohjaa taloudenpitoa vuosina 2026–2029 ja edellyttää talouden vahvistamista vuotuisin 200 000–300 000 euron toimin.

Verotulojen arvioidaan kasvavan jonkin verran vuoteen 2025 verrattuna kunnallisveroprosentin korotuksen (0,5 prosenttiyksikköä) vuoksi. Kasvu kohdennetaan taseen alijäämän kattamiseen eikä mahdollista menojen lisäystä.

Kunnan keskeiset taloudelliset riskit liittyvät erityisesti seuraaviin tekijöihin:

- työllisyyskehitykseen ja kunnalle tulevien työttömyysturvamaksujen tasoon
- väestökehityksen jatkumiseen negatiivisena
- kustannustason nousuun erityisesti henkilöstömenoissa
- seudullisiin rakenteellisiin muutoksiin Forssan työmarkkina-alueella
- investointitarpeiden ja talousraamin yhteensovittamiseen.

Talousarvion 2026 valmistelussa kaikki toimialat ovat veloitettuja pysymään vuoden 2025 talousarvion tason menokehyksessä. Uusia menoja voidaan esittää vain, mikäli kyse on lakisääteisestä veloitteesta tai välttämättömästä toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta.

Taloussuunnittelukauden aikana kunta panostaa erityisesti toiminnan tehostamiseen, sopimusten tarkasteluun, palvelurakenteiden optimointiin sekä elinvoiman vahvistamiseen.

## 1.5 Humppilan kunnan strategia 2023–2026 ja visio vuoteen 2026

Humppilan kunnan vision mukaan kunta on kehittyvä, yhteisöllinen ja yritysmuonteinen kunta, joka tarjoaa vetovoimaisia palveluja ja tapahtumia sekä viihtyisän ja virikkeellisen ympäristön asua ja elää. Kuntastrategiaa viedään käytäntöön ja visio pyritään saavuttamaan strategiaan kirjattujen tavoitteiden kautta.

Strategia, arvot ja vision jalkauttaminen huomioidaan kehityskeskusteluissa ja kunnan päätöksenteossa. Strategian painopisteinä ovat yritysmuonteisuuden, pito- ja vetovoiman sekä Humppilan tunnettuuden ja näkyvyyden lisääminen sekä henkilöstön pysyvyyden varmistaminen.

Humppilan tavoitteena on, että:

- 1) Humppilassa yrittäminen kannattaa,
- 2) Humppilassa on hyvä elää ja asua,
- 3) Humppilassa tapahtuu ja
- 4) Humppilassa henkilöstö viihtyy työssään.

## 1.6 Koko maan ja Humppilan kunnan väestökehitys

Suomen väestökehitys jatkuu negatiivisena. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan syntyvyys pysyy historiallisen matalalla tasolla ja luonnollinen väestönkasvu on koko maassa selvästi negatiivinen aina 2030-luvun puoliväliin asti. Väestön keski-ikä kohoaa kaikissa kunnissa, ja yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa voimakkaimmin.

Humppilassa väestökehitys on viime vuosina ollut keskimääräistä jyrkemmässä laskussa. Kunnan väkiluku on vähentynyt tasaisesti, ja ennusteen mukaan väestö alenee edelleen noin 15–25 henkilöllä vuosittain koko taloussuunnitelmakauden ajan.

Väestökehityksen keskeiset piirteet Humppilassa ovat:

- nuorten ja työikäisten poismuutto opiskelu- ja työmarkkina-alueille
- syntyvyyden hyvin alhainen taso
- ikääntyvän väestön kasvava osuus
- työssäkäynnin suuntautuminen Forssaan, Loimaalle ja pääkaupunkiseudulle
- väestön kokonaismäärän aleneminen ja sen luoma paine palvelujen mitoitukselle.

Väestökehitys vaikuttaa suoraan valtionosuuksiin, palvelutarpeisiin, koulutuksen ja varhaiskasvatuksen mitoitukseen sekä kunnan pitkän aikavälin investointitarpeisiin.

Humppila jatkaa näkyvyyden vahvistamista, tonttitarjonnan kehittämistä sekä markkinointitoimiaan pito- ja vetovoiman lisäämiseksi, mutta väestökehityksen negatiivinen trendi säilyy suunnittelukauden keskeisenä riskinä.

## 1.7 Kanta-Hämeen ja Forssan seudun kehitysnäkymät

Kanta-Hämeen maakunnan kehitys on kokonaisuutena vakaata, mutta alueen sisäiset erot ovat kasvaneet. Hämeenlinnan ja Riihimäen seuduilla väestökehitys on tasaisempaa ja työllisyysaste korkeampi, kun taas Forssan seutukunta kamppailee negatiivisen väestökehityksen, teollisuuden rakennemuutosten ja kohonneen työttömyyden kanssa.

Forssan seudulla elinkeinoelämän rakennemuutos jatkuu ja työpaikkojen määrän kehitys on pitkällä aikavälillä ollut laskevaa. Työmarkkina-alueen supistuminen lisää seudun rakenteellista työttömyyttä, mikä heijastuu kuntien talouteen työttömyysetuusmaksujen kasvun kautta.

Alueen keskeisenä vahvuutena on logistinen sijainti ja TEN-T-kytkentä, jonka hyödyntäminen korostuu erityisesti liikenne- ja saavutettavuushankkeissa. Humppilan rooli valtateiden 2 ja 9 solmupisteenä sekä autojuna-asemahankkeen edistäminen tukevat koko seutukunnan elinvoimaa ja saavutettavuutta.

Seudullinen yhteistyö Kanta-Hämeen hyvinvointialueen, TyöHämeen ja kuntien välillä korostuu lähi-vuosina. Yhteiset hankkeet, digitaalisten palvelujen kehittäminen ja yritysalueiden elinvoiman vahvistaminen ovat keskeisiä edellytyksiä seudun kilpailukyvyn parantamiselle.

## 1.8 Rahoitus

Valtionosuuksia on tulossa vuodelle 2026 yhteensä 1 389 190 euroa ja verotulomenetysten kompensointi saadaan 347 470 euroa, josta vähennetään opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet 547 160 euroa eli jäljelle jäävä osuus on 1 189 500 euroa. Valtionosuudet vähenevät vuoteen TA2025 verrattuna -158 700 euroa.

Kunnallisveroa vuodelle 2026 on tulossa 4 170 000 euroa, yhteisöveroa 309 000 euroa ja kiinteistövero 740 000 euroa. Verotulot yhteensä ovat noin 5 219 000 euroa.

Pitkäaikaiset lainat ovat vuoden 2024 lopussa 2 015 000 euroa ja lyhytaikaiset 2 175 000 euroa eli yhteensä 4 190 000 euroa.

Kunnan verot TA 2020–2026		
VUOSI	VEROTULOT	MUUTOS %
2022	7 875 000	1,59
2023	4 577 000	- 41,88
2024	4 817 500	5,25
2025	4 892 000	1,55
2026	5 219 000	6,68

## 1.9 Talousarvio ja taloussuunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, taloussuunnitelmassa on päätettävä yksilöidystä ja euromääräisistä toimenpiteistä, joilla alijäämä katetaan neljän vuoden määräajassa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Humppilan kunnan taseessa oli vuoden 2024 lopussa 977 000 euroa kattamatonta alijäämää. Taloussuunnittelukauden 2026–2028 keskeinen tavoite on alijäämän hallittu kattaminen valtuuston hyväksymän tasapainottamissuunnitelman mukaisesti.

Talousarvion 2026 tavoitteena on vahvistaa talouden perusuraa ja varmistaa, että:

- talouden kokonaisvahvistuminen on vuosittain noin 200 000–300 000 euroa
- henkilöstömenoja vähennetään 200 000 euroa vuonna 2026
- uusia menolisäyksiä tehdään vain välttämättömiin lakisääteisiin kohteisiin
- investoinnit priorisoidaan tarkasti ja mitoitetaan talousraamiin
- tuloja vahvistetaan tonttimyynnin, metsämyyntien ja omaisuudenhallinnan toimilla
- verotulojen lisäys ohjataan alijäämän kattamiseen.

Talousarvioesitys vuodelle 2026 on 266.980 euroa ylijäämäinen.

Tasapainottamistoimenpiteet koostuvat seuraavista päälinjoista:

- henkilöstömenojen vähentäminen (4,52 % TA2025 palkkasummasta)
- ostopalvelujen, sopimusten ja palvelurakenteiden kriittinen tarkastelu
- investointien supistaminen ja ennakkoiva priorisointi

- tulojen kasvattaminen (verot, tontit, metsät, kiinteistöt)
- organisaation ja prosessien tehostaminen
- seudullisen yhteistyön vahvistaminen
- taloushallinnon seurannan tiukentaminen (vuosikello, osavuosikatsaukset).

Tavoitteena on, että alijäämä on katettu viimeistään vuoden 2029 loppuun mennessä ja kunnan taloudellinen asema palautuu kestäväälle ja vakaalle tasolle.

## 1.10 Talousarvion sitovuus

Käyttötalouden osalta menomäärärahat ovat sitovia valtuustoon nähden kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla ja lautakuntaan nähden osastotasolla.

Investointiosa on valtuustoon nähden sitova hankkeittain. Valtuuston hyväksymään talousarvioon sisältyvät investoinnit on toteutettava talousarvion mukaisina ja täsmällisesti valtuuston päättämiin kohteisiin. Määrärahoja ei saa osittainkaan käyttää muihin kohteisiin.

## 1.11 Investoinnit 2026 ja taloussuunnitelmavuodet 2027 ja 2028

INVESTOINNIT	TA2026	TS2027	TS2028
<b>Aineettomat hyödykkeet</b>			
<b>Muut pitkävaikuttiset menot</b>			
Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän hankinta	-20 000	0	0
9012 KOY Kauppakulma: IV lämmön talteenotto		-15 000	0
9010 KOY Säästötalo: wc-tilojen saneeraus	0	-15 000	0
<b>yhteensä</b>	<b>-20 000</b>	<b>-30 000</b>	<b>0</b>
<b>Kiinteä omaisuus</b>			
<b>Maa- ja vesialueet</b>			
9201 Maa- ja kiinteistöankinta/osto (maanlunastus)	-10 000	-10 000	0
9201 Maa- ja kiinteistöankinta/myynti (tontit)	40 000	40 000	0
<b>yhteensä</b>	<b>30 000</b>	<b>30 000</b>	<b>0</b>
<b>Talonrakennus/rakennukset</b>			
9303 Kirkonkulman yhtenäiskoulu, ala-aste: lukituslaitteistojen uusiminen	-40 000	0	0
9303 Kirkonkulman yhtenäiskoulu, ala-aste: puukoulun julkisivusaneeraus	0	-60 000	-40 000
9303 Kirkonkulman yhtenäiskoulu, ala-aste: kuulutuslaitteistot	-25 000	0	0
9305 Kunnanvirasto: käyttövesisaneeraus		-30 000	0
9305 Kunnanvirasto: lukituslaitteistojen uusiminen	-22 000	0	0
9305 Kunnanvirasto: poistoilman talteenotto	0	-70 000	0
9305 Kunnanvirasto: ikkunoiden uusiminen	0		-40 000
9312 Kirjasto: poistoilman talteenotto	0	-15 000	-15 000
<b>yhteensä</b>	<b>-87 000</b>	<b>-175 000</b>	<b>-95 000</b>
<b>Koneet ja kalusto</b>			
9581 Traktori ja lisälaitteet	0	-35 000	0
9581 Nurmikonleikkuukone	0	-8 000	0
9581 Huoltoauto			-20 000
<b>yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>-43 000</b>	<b>-20 000</b>
<b>Kiinteät rakenteet ja laitteet</b>			
<b>PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET</b>			
9436 Harjun alue: kuntoradan kunnostaminen ja valaistuksen uusiminen		-25 000	-20 000
9459 Hulevesiverkoston rakentaminen	-36 000	0	0
<b>yhteensä</b>	<b>-36 000</b>	<b>-25 000</b>	<b>-20 000</b>
<b>TIEVALAISTUS</b>			
9411 Teiden valaistus	-20 000	-20 000	-20 000
<b>yhteensä</b>	<b>-20 000</b>	<b>-20 000</b>	<b>-20 000</b>
<b>KAAVATEIDEN RAKENTAMINEN</b>			
9404 Kaavateiden rakentaminen ja peruskorjaus	-216 000	-450 000	-450 000
9407 Kauppilantien sillan uusiminen	0	-20 000	0
<b>yhteensä</b>	<b>-216 000</b>	<b>-470 000</b>	<b>-450 000</b>
<b>VIEMÄRIVERKKO</b>			
9455 Viemäri- ja viemäri- ja peruskorjaus	-100 000	-100 000	-100 000
9451 VT2 ja VT9 viemäri- ja viemäri- ja peruskorjaus (Puolimatkan alue)	0	-30 000	-30 000
<b>yhteensä</b>	<b>-100 000</b>	<b>-130 000</b>	<b>-130 000</b>
<b>Kiinteät laitteet ja rakenteet yhteensä</b>	<b>-372 000</b>	<b>-645 000</b>	<b>-620 000</b>
<b>kaikki investoinnit yhteensä</b>	<b>-449 000</b>	<b>-863 000</b>	<b>-735 000</b>

## 1.12 Investointierittely

<b>INVESTOINTIERITTELY</b>	<b>TA 2026</b>	<b>TS 2027</b>	<b>TS 2028</b>
<b>Aineettomat hyödykkeet</b>			
Menot	0	0	
Tulot	0	0	0
<b>Nettomeno</b>	<b>-20 000</b>	<b>-30 000</b>	<b>0</b>
TA2026 Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän hankinta, TS2027 Kauppakulma lämmön talteenotto ja Säästöalo wc:t			
<b>Maa- ja vesialueet, kiinteistöt</b>			
Menot	-10 000	-10 000	
Tulot	40 000	40 000	
<b>Nettomeno</b>	<b>30 000</b>	<b>30 000</b>	
TA2026 ja TS2027 maa-alueiden myynti (tontit) ja lunastukset (VT2-VT9)			
<b>Talonrakennus</b>			
Menot	-87 000	-175 000	-95 000
Tulot		0	0
<b>Nettomeno</b>	<b>-87 000</b>	<b>-175 000</b>	<b>-95 000</b>
TA2026 ala-asteen lukituslaitteistot ja kuulutuslaitteistot, Kunnanviraston lukituslaitteistojen uusiminen, TS2027 puukoulun julkisivusaneeraus, kunnanviraston käyttövesisaneeraus ja poistoilman talteenotto sekä kirjaston poistoilman talteenotto, TS2028 Ala-asteen puukoulun julkisivusaneeraus, Kunnanviraston ikkunoiden uusiminen ja kirjaston poistoilman talteenotto.			
<b>Koneet ja kalusto</b>			
Menot	0	-43 000	-20 000
Tulot	0	0	0
<b>Nettomeno</b>	<b>0</b>	<b>-43 000</b>	<b>-20 000</b>
TS2027 Traktori ja nurmikonleikkukone TS2028 huoltoauto			
<b>Kiinteät rakenteet ja laitteet</b>			
Kaavateiden rakentaminen			
Menot	-216 000	-470 000	-450 000
<b>Nettomeno</b>	<b>-216 000</b>	<b>-470 000</b>	<b>-450 000</b>
TA2026 Ojanpolventie kaavoitus katu- ja rakentamissuunnittelu, Orrontie Välikujantie risteys katu- ja rakentamissuunnittelu sekä Orrontie Myllynkulmantie-Lasitehtaantie katu- ja rakentamissuunnittelu, Tekkalantie katu- ja rakentamissuunnittelu, TS2027 2-tien liikennejärjestelyt, Orrontie Välikujantien risteys ja rakentaminen, Ojanpolventie rakentaminen sekä Pajatie katu- ja rakentamissuunnittelu, TS2028 Orrontie Myllynkulmantie-Lasitehtaantie rakentaminen, 2026–2028 muu perusparantaminen.			
Tievalaistus			
Menot	-20 000	-20 000	-20 000
<b>Nettomeno</b>	<b>-20 000</b>	<b>-20 000</b>	<b>-20 000</b>
Puistot ja muut yleiset alueet			
Menot	-36 000	-25 000	-20 000
Tulot	0		
<b>Nettomeno</b>	<b>-36 000</b>	<b>-25 000</b>	<b>-20 000</b>
TA2026 hulevesiverkoston rakentaminen, TS2027-2028 Harjun alueen kuntoradan kunnostaminen ja valaistuksen uusiminen			
Viemäriverkko			
Menot	-100 000	-130 000	-130 000
<b>Nettomeno</b>	<b>-100 000</b>	<b>-130 000</b>	<b>-130 000</b>
<b>Irtain omaisuus</b>			
Menot	0	0	0
<b>Nettomeno</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Osakkeet</b>			
Menot	0	0	0
<b>Nettomeno</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Investoinnit yhteensä</b>			
Menot	-489 000	-903 000	-735 000
Tulot/avustukset	40 000	40 000	0
<b>Nettomeno</b>	<b>-449 000</b>	<b>-863 000</b>	<b>-735 000</b>

## 1.13 Tuloslaskelma

Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026	Tilinp. 2024	Ed.budj 2025	Budj. 2026	Muutos %
<b>TULOSLASKELMA</b>				
<b>Toimintatuotot</b>				
Myyntituotot	486.202	412.480	463.840	12,5
Maksutuotot	112.996	88.000	81.000	-8
Tuet ja avustukset	179.365	155.600	143.900	-7,5
<b>Muut toimintatuotot</b>				
Vuokratuotot	1.224.108	1.255.930	1.187.690	-5,4
Muut tuotot	15.307	71.000	201.000	183,1
Muut toimintatuotot	1.239.414	1.326.930	1.388.690	4,7
<b>Toimintatuotot</b>				
<b>Toimintakulut</b>				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-3.327.674	-3.298.820	-3.140.440	-4,8
<b>Henkilösivukulut</b>				
Eläkekulut	-660.557	-658.350	-638.170	-3,1
Muut henkilösivukulut	-64.889	-72.930	-69.150	-5,2
Henkilösivukulut	-725.447	-731.280	-707.320	-3,3
Henkilöstökulut	-4.053.120	-4.030.100	-3.847.760	-4,5
<b>Palvelujen ostot</b>				
Asiakaspalvelujen ostot	-304.520	-230.100	-191.740	-16,7
Muiden palvelujen ostot	-2.207.971	-2.187.740	-2.242.200	2,5
Palvelujen ostot	-2.512.491	-2.417.840	-2.433.940	0,7
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>				
Ostot tilikauden aikana	-594.554	-532.150	-541.560	1,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-594.554	-532.150	-541.560	1,8
<b>Avustukset</b>				
Avustukset kotitalouksille	-83.366	-55.000	-45.400	-17,5
Avustukset yhteisöille	-220.766	-162.500	-259.150	59,5
Avustukset	-304.132	-217.500	-304.550	40
<b>Muut toimintakulut</b>				
Vuokrakulut	-764.312	-679.140	-634.030	-6,6
Muut kulut	-23.917	-13.590	-10.450	-23,1
Muut toimintakulut	-788.230	-692.730	-644.480	-7
<b>Toimintakulut</b>				
<b>Toimintakate</b>				
Verotulot	4.782.369	4.892.000	5.219.000	6,7
<b>Valtionosuudet</b>				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1.367.792	1.563.050	1.389.190	-11,1
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.valtionosuudet	-579.178	-577.750	-547.160	-5,3
Verotulojen menetyksen korvaus	488.886	332.310	347.470	4,6
Valtionosuudet	1.277.500	1.317.610	1.189.500	-9,7
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>				
Korkotuotot	35.332	30.320	26.000	-14,2
Muut rahoitustuotot	13.386	8.400	10.000	19
Korkokulut	-110.994	-100.000	-86.000	-14
Muut rahoituskulut	-400	-100		-100
Rahoitustuotot ja -kulut	-62.675	-61.380	-50.000	-18,5
<b>Vuosikate</b>				
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>				
Suunnitelman mukaiset poistot	-388.567	-390.660	-358.990	-8,1
Poistot ja arvonalentumiset	-388.567	-390.660	-358.990	-8,1
<b>Satunnaiset erät</b>				
Satunnaiset kulut	-757.268			
Satunnaiset erät	-757.268			
<b>Tilikauden tulos</b>				
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.332	2.330	2.330	-303,5
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>				
	-1.380.859	-147.410	306.980	-308,2

<b>Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026</b>	Tilinp. 2024	Ed.budj 2025	Budj. 2026	Muutos %
<b>INVESTOINNIT</b>				
Investointimenot				
Muut investointimenot	-809.904	-330.000	-489.000	48,2
Investointimenot	-809.904	-330.000	-489.000	48,2
Investointitulot				
Käyttöomaisuuden myynti	1.637.920	40.000	40.000	
Rahoitusosuudet investointeihin	135.750	4.000		-100
Investointitulot	1.773.670	44.000	40.000	-9,1
<b>Investoinnit netto</b>	<b>963.766</b>	<b>-286.000</b>	<b>-449.000</b>	<b>57</b>

## 1.14 Rahoituslaskelma

Humpvilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026		
Rahoituslaskelma	Tilinp. 2024	Ed.budj 2025	Budj. 2026

### RAHOITUSLASKELMA

#### Toiminnan ja investointien rahavirta

##### Toiminnan rahavirta

Vuosikate	-237.356	240.920	663.640
Satunnaiset erät	-757.268		

#### Tulorahoituksen korjaukset

Tulorahoituksen korjaukset	745.742	-70.000	-200.000
Tulorahoituksen korjaukset	745.742	-70.000	-200.000
Toiminnan rahavirta	-248.882	170.920	463.640

#### Investointien rahavirta

Investointimenot	-809.904	-330.000	-489.000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	135.750	4.000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	892.177	110.000	240.000
Investointien rahavirta	218.024	-216.000	-249.000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30.858	-45.080	214.640

#### Rahoituksen rahavirta

##### Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennys	7.634	45.000	75.140
Antolainauksen muutokset	7.634	45.000	75.140

##### Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	660.000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-695.000	-761.000	-600.000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500.000	760.000	310.220
Lainakannan muutokset	465.000	-1.000	-289.780

##### Muut maksuvalmiuden muutokset

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	1.893		
Saamisten muutos	-37.493		
Korottomien velkojen muutos	-65.172		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-100.772		

#### Rahoituksen rahavirta

Rahavarojen muutos	371.862	44.000	-214.640
Rahavarat 31.12.	341.004	-1.080	0
Rahavarat 1.1.	667.505		
Rahavarat 1.1.	326.501		
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>341.004</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## 2. TALOUSARVIOKAUDEN TAVOITTEET HALLINNONALOITTAIN

Yleishallinto-osasto, sivistys- ja elämänlaatuosasto sekä tekninen osasto jaetaan edelleen tulosityksiköiksi. Tulosityksiköt huolehtivat tarkoituksenmukaisista ja yhteensopivista tehtäväkokonaisuuksista. Tulosityksiköillä on omat selkeästi määritellyt tehtävät, mitattavat tulostavoitteet sekä vastuu yksikön talouden tasapainosta.

### 2.1 YLEISHALLINTO-OSASTO

**Yleishallinto-osasto jaetaan yleishallintopalveluiden, keskushallinnon, tukipalveluiden, työhyvinvoinnin, elinkeino- ja matkailupalveluiden tulosalueisiin.**

#### YLEISHALLINTOPALVELUT

Yleishallintopalveluiden tulosityksiköihin kuuluvat keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus.

#### KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

002 Eduskuntavaalit

#### Perustehtävät

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa (714/1998). Keskusvaalilautakunta toimii kunnassa paikallisena vaaliviranomaisena, jonka tehtävänä on huolehtia yleisten vaalien ja kunnallisten kansanäänestysten järjestämisestä lainmukaisesti, turvallisesti ja puolueettomasti.

Lautakunta vastaa vaalien käytännön toteutuksesta, äänestysjärjestelyistä, ääntenlaskennasta ja tulosten vahvistamisesta sekä vaaliasiakirjojen toimittamisesta oikeusministeriölle.

#### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Seuraavat eduskuntavaalit järjestetään sunnuntaina 18.4.2027. Keskusvaalilautakunnan toiminta vuonna 2026 painottuu vaalien valmisteluihin, henkilöstön koulutukseen ja tarvikehankintojen suunnitteluun.

Tavoitteena on varmistaa, että Humppilan kunta kykenee järjestämään vaalit tehokkaasti, turvallisesti ja yhdenvertaisesti. Valmistelussa kiinnitetään erityistä huomiota vaalijärjestelyjen saavutettavuuteen, tiedottamiseen sekä vaaliviranomaisten osaamisen varmistamiseen yhteistyössä oikeusministeriön ohjeistusten mukaisesti.

## TARKASTUSLAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

121 Tilintarkastus

### Perustehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluvat kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen valmistelu ja valvominen, tilintarkastajan valinnan järjestäminen, tilintarkastajan ja lautakunnan toiminnan tavoitteiden arviointi sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuksien valvominen. Lautakunta laatii valtuustolle vuotuisen arviointikertomuksen ja voi antaa muita selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Tarkastuslautakunta vastaa ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tekee tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.

Tarkastuslautakunta huolehtii, että tilintarkastusta varten on resursoitu tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Suunnitelman mukaan vuonna 2026 on kymmenen tarkastuspäivää.

Tarkastuslautakunta seuraa ja arvio talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, kun kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Vuonna 2026 tarkastuslautakunnan suunnitelmaan kuuluu viisi arviointikokousta.

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

## VALTUUSTO

Tulosityksikön alaiset palvelut:

131 Valtuusto

### Perustehtävät

Kunnanvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuusto päättää kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä muista kunnan toiminnan ja hallinnon keskeisistä perusteista.

Lisäksi se valitsee jäsenet kunnanhallitukseen ja muihin toimielimiin, päättää palveluiden yleisistä perusteista ja hinnoittelusta, valitsee tilintarkastajat ja myöntää vastuuvapauden tilivelvollisille.

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Vuonna 2026 valtuusto jatkaa kunnan strategisen ohjauksen ja talouden tasapainottamisen seurantaa hyväksytyyn talouden tasapainottamissuunnitelman linjausten mukaisesti.

Kevätkaudella pidetään kolme valtuuston kokousta, ja tavoitteena on tehostaa kokousmenettelyä sekä vähentää kokouskertoja talouden sopeuttamissuunnitelman mukaisesti.

Valtuusto arvioi kuluvan strategiakauden tavoitteiden toteutumista ja käynnistää uuden kuntastrategian valmistelun kaudelle 2027–2030.

Valtuuston toiminnan erityisenä painopisteenä on talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanon seuranta, uuden kuntastrategian valmistelun käynnistäminen sekä päätöksenteon avoimuuden ja kuntalaisosallisuuden vahvistaminen.

## KUNNANHALLITUS

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

410 Kunnanhallitus

### Perustehtävät

Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa, valmistella valtuuston päätettävät asiat, panna täytäntöön valtuuston päätökset sekä valvoa niiden laillisuutta. Se vastaa kunnan etujen valvonnasta, henkilöstöpolitiikasta, omistajaohjauksesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kunnanhallitus toimii myös työnantajaedustajana ja johtaa kunnan toimintaa valtuuston hyväksymän hallintosäännön mukaisesti.

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kunnanhallitus vastaa kunnan strategisen johtamisen, talouden ja hallinnon kokonaisuudesta sekä toimeenpanee valtuuston päätökset. Vuonna 2026 painopiste on talouden tasapainottamistoimenpiteiden ja rakenteellisten uudistusten toimeenpanossa sekä kuntakonsernin hallinnan vahvistamisessa. Kunnanhallitus kehittää päätöksenteon valmisteluprosesseja ja parantaa asiakirjahallinnon ja viestinnän läpinäkyvyyttä.

Kevätkaudella kunnanhallituksen kokoukset pidetään noin kolmen viikon välein, ja tavoitteena on kokousmäärien maltillinen vähentäminen hallinnon keventämiseksi ja päätöksenteon sujuvoittamiseksi. Kunnanhallitus jatkaa konserniohjauksen kehittämistä sekä valmistelee uutta kuntastrategiaa yhdessä valtuuston kanssa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
KUNNANHALLITUS			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
Humppilan elinvoima vahvistuu	Vahvistetaan talouden ja hallinnon kestävyys-	Väestökehitys, uusien yritysten määrä, tontti-	Väestön vähenemisen pysähtyminen ja

	tä, yritysmuutoksia ja asuin ympäristön vetovoimaa.	kauppojen määrä	uusien yritysten määrän kasvu
Talouden tasapaino saavutetaan	Toteutetaan talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteitä ja seurataan niiden etenemistä.	Vuosikate, investointien rahoitusosuus, raportoinnin ajantasaisuus ja kattavuus	Alijäämän kattamisen suunnitelma-kaudella, positiivinen vuosikate
Kuntastrategia uudistetaan	Jatketaan 2025 alkaneen kuntastrategia uudistamisesta, hyväksytään strategia alkuvuodesta 2026 sekä seurataan sen toimeenpanoa	Strategiaprosessin eteneminen, hyväksymisaikataulu, toimeenpanon seurantaraportit	Strategia hyväksytään vuoden 2026 alkupuolella ja sen implementointi etenee suunnitellusti
Päätöksenteko ja hallinto toimivat tehokkaasti ja avoimesti	Tehostetaan kokousmenettelyjä, parannetaan viestintää ja edistetään sähköisiä prosesseja	Kokousmäärät, päätösten valmistelu-aika, viestinnän tavoitavuus	Päätöksenteon sujuvuus parane ja tiedottaminen kattavampaa

## KESKUSHALLINTO

Keskushallinnon tulospalvelualueisiin kuuluvat vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto ja muu kunnan toiminta.

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

412	Vanhusneuvosto
416	Nuorisovaltuusto
413	Muu toiminta
418	TE-palvelut

### VANHUSNEUVOSTO

#### Perustehtävät

Vanhusneuvosto on kuntalain 27 § mukainen vaikuttamistoimielin, jonka tehtävänä on varmistaa ikääntyvän väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet. Se osallistuu myös ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemista koskevien suunnitelmien valmisteluun ja arviointiin.

#### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Vanhusneuvosto kokoontuu toimintasäännön mukaisesti viisi kertaa vuodenaikana tai tarvittaessa useammin ja toimii hyväksytyin toimintasuunnitelman mukaisesti pyrkien käytännön mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan siihen kirjattuja painopistealueita. Suunnitelman toteutuminen vaatii yh-

teistyötä kunnan toimielimien, hyvinvointialueen, kunnan eläkeläisyhdistysten ja muiden kunnan yhdistysten sekä myös Forssan alueen vanhusneuvostojen kanssa.

Vanhusneuvosto suunnittelee ja toteuttaa yhteistyössä järjestöjen kanssa vanhustenviikon. Viikoittain kesäkautta lukuun ottamatta järjestettävä ”Iloiset ikäihmiset”-kerho kuuluu vanhusneuvoston toimintaan. Sen toimintaa pyritään kehittämään enemmän ikäihmisten päivätoiminnan mukaiseksi, kuitenkin lähinnä vapaaehtoistyöhön perustuen.

### **Toimintaympäristö ja sen muutokset**

Yhteistyön hyvinvointialueen vanhusneuvoston kanssa tulee olla toimivaa niin, että siellä käsiteltävät asiat tulee myös kunnan vanhusneuvoston tietoon ja tarvittaessa kommentoitavaksi ja täällä ilmenneet ongelmat menevät tiedoksi myös hyvinvointialueen vanhusneuvostolle. Vanhusneuvoston toiminta toteutuu lähinnä siihen kuuluvien yhdistysten kautta ja sieltä kautta ilmenevät ikäihmisten ongelmat ja niihin ratkaisuja pohditaan yhdessä vanhusneuvostossa. Myös muiden järjestöjen sekä alueen vanhusneuvostojen kanssa yhteistyö on toimivaa. Vanhusneuvoston sihteeri, joka on kunnan työntekijä/viranhaltija ja hallituksen edustaja vanhusneuvostossa toimivat linkkinä kunnan suuntaan.

## **NUORISOVALTUUSTO**

### **Perustehtävät**

Nuorisovaltuusto on kuntalain 26 § mukainen vaikuttamistoimielin, jonka tehtävänä on nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistaminen. Nuorisovaltuustoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kaikkien kunnan toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Nuorisovaltuustot edustavat kunnan nuoria kunnallisessa päätöksenteossa. Nuorisovaltuustot myös järjestävät erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja tempauksia.

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Nuorisovaltuuston edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa, Unicefin lapsiystävällinen kuntakoordinaatioryhmässä sekä useissa muissa kunnan toimielimissä tai työryhmissä. Nuorisovaltuusto suunnittelee ja järjestää erilaisia tapahtumia ja tempauksia yhteistyössä alueen järjestöjen ja kunnan nuoriso-ohjaajan kanssa.

## **MUU TOIMINTA**

### **Perustehtävät**

Kustannuspaikalle kirjataan ne tehtävät ja velvoitteet, jotka eivät kuulu muihin keskushallinnon tulosyksiköihin, mutta jotka ovat kunnan lakisääteisiä tai yhteistoiminnallisia velvoitteita.

Näitä ovat muun muassa:

- osuudet Hämeen liitolle ja muut seudulliset yhteistoimintamaksut,
- jäsenmaksut Suomen Kuntaliitolle ja muille yhteiskunnallisille yhdistyksille,
- hautausoimilain (457/2003) mukaiset kustannukset tilanteissa, joissa vainajalla ei ole omaisia,
- sekä liikenneturvallisuustyön koordinointiin liittyvät kustannukset.

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Vuonna 2026 keskushallinnon muihin tehtäviin sisältyvät kunnalliset ja seudulliset jäsenyydet sekä lain edellyttämät yhteistoimintavelvoitteet.

Kunta osallistuu Hämeen liiton toimintaan ja aluekehitystyöhön jäsenmaksuosuudella, ja yhteydet Kuntaliittoon varmistavat ajantasaisen lainsäädäntö- ja neuvontayhteistyön.

Liikenneturvallisuustyössä jatketaan yhteistyötä Lounais-Hämeen kuntien ja ELY-keskuksen kanssa.

Hautaustoimilain mukaiset kustannukset hoidetaan yksittäistapausten perusteella, ja menot arvioidaan vuosittain toteutuman mukaan.

## **TE-PALVELUT**

### **Perustehtävät**

Hämeenlinna, Forssa, Hattula, Tammela, Jokioinen, Humppila ja Ypäjä muodostavat yhteisen TyöHämeen työllisyysalueen, jossa Hämeenlinnan kaupunki toimii työvoimapalvelujen järjestämisen vastuukuntana.

TyöHämeen työllisyysalue vastaa lakisääteisistä työllisyys- ja yrityspalveluista 1.1.2025 alkaen lain julkisista työvoima- ja yrityspalveluista (380/2023) mukaisesti.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat työnvälitys, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, valmennus, työvoimakoulutus ja muutosturvakoulutus sekä työnantajille ja työnhakijoille myönnettävät tuet ja korvaukset.

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Vuonna 2026 Humppilan kunta toimii TyöHämeen työllisyysalueen sopijakuntana ja osallistuu sen hallintoon sekä toiminnan seurantaan. Työllisyyspalvelujen käytännön järjestämismääräyksen vastuu säilyy Hämeenlinnan kaupungilla, mutta Humppilan kunnalla on velvollisuus osallistua alueen palvelujen rahoitukseen ja strategiseen ohjaukseen.

Kunnan tavoitteena on varmistaa, että työvoimapalvelut ovat kuntalaisille saavutettavia ja vastaavat paikallisen elinkeinoelämän tarpeita. Yhteistyötä tehdään erityisesti nuorten palvelupolkujen, yritysneuvonnan ja koulutusyhteistyön osalta Lounais-Hämeen alueen muiden kuntien kanssa.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan palveluiden käyttöasteen, asiakastyytyväisyyden ja työllistymisasteen perusteella yhteistyössä TyöHämeen työllisyysalueen kanssa.

## **TUKIPALVELUT**

Tukipalveluiden tulosalueeseen kuuluvat kunnan taloushallinto, tekstinkäsittely- ja toimistopalvelut, IT-palvelut sekä siivouspalvelu.

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

441	Kirjanpito ja palkanlaskenta
461	Monistus
464	ICT-palvelut
465	Tekstinkäsittely
466	Siivouspalvelut

## **Perustehtävät**

Tukipalveluiden tehtävänä on varmistaa kunnan hallinnon, talouden ja tietohallinnon sujuva ja luotettava toiminta. Tavoitteena on, että kunnan päätöksenteko, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja tietojärjestelmät muodostavat toimivan ja turvallisen kokonaisuuden, joka tukee koko organisaation päivittäistä toimintaa ja strategista johtamista.

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat hallinnon ja toimistopalvelut, talouspalvelut, palkkahallinto sekä tietohallinto- ja ICT-palvelut. Tukipalvelut toimivat myös muiden kunnan yksiköiden asiantuntijapalveluna ja kehittämisen tukena.

## **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Vuonna 2026 tukipalveluiden painopiste on toiminnan kustannustehokkuuden ja digitalisaation vahvistamisessa sekä palvelujen tuotannon yhteistyön syventämisessä naapurikuntien kanssa.

Hallinnon ja taloushallinnon tehtävissä kehitetään sähköisiä prosesseja, arkistointia ja asianhallintaa. Palkkahallinnon palvelut tuotetaan edelleen yhteistyössä Jokioisten kunnan kanssa, ja kokemusten perusteella yhteistyötä laajennetaan myös ICT-palveluihin vuoden 2026 alusta alkaen. Tavoitteena on muodostaa yhteinen toimintamalli, joka varmistaa tietoturvallisuuden, kustannusten hallinnan ja palveluiden jatkuvuuden.

Talouspalveluissa jatketaan talouden tasapainottamisohjelman toimeenpanoa sekä raportoinnin automatisointia. Tukipalveluiden roolia konserniohjauksen tukena vahvistetaan edelleen.

Puhtaus- ja ruokapalvelut huolehtivat päiväkotien, koulujen ja kunnan muiden kiinteistöjen siivouksesta sekä ateriatarjoiluista. Palvelut tuotetaan omalla henkilökunnalla laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Koulujen ja päiväkotien lounasruoka ostetaan ostopalveluna, mutta oma henkilöstö hoitaa ruoan esillepanon ja keittiöhuollon. Aamu- ja välipalat tuotetaan itse, ja erityisruokavalioiden osaamista ja hallintaa pidetään yllä tietojen jatkuvalla päivittämisellä.

Vuoden 2026 aikana kunta selvittää ja edistää myös tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia hallinnon, talouden ja asiantuntijatyön tukena. Tavoitteena on vahvistaa toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä parantaa työn tuottavuutta kiristyvän taloustilanteen keskellä.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan palveluprosessien sujuvuuden, tietojärjestelmien toimintavarmuuden ja asiakastyytyvyyden perusteella. Yhteistyön vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti, ja palvelumalli päivitetään kokemusten pohjalta osana kunnan yhteisiä tukipalvelustrategioita.

## **ELINKEINO JA MATKAILU**

Elinkeino- ja matkailupalveluiden tulosalueeseen kuuluvat yrityspalvelut, joukkoliikennepalvelut, avustukset yhdistyksille ja yhteisöille, tytäryhtiöiden ja vuokrataloyhtiöiden omistajaohjaus sekä markkinointi ja kaavoitus.

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

421	Yrityspalvelut
425	Avustukset ja muu kehittäminen
426	Kaavoitus
428	Palveluliikenne/Kyläpussi
429	Seutuliikenne
430	Syöttöliikenne /Jubilee Line
438	Vuokratalot/tytäryhtiöt
439	Markkinointi
801	Maataloustoimen hallinto

## **Perustehtävät**

Elinkeino- ja matkailupalveluiden perustehtävänä on vahvistaa Humppilan kunnan elinvoimaa, lisätä yritystoiminnan monimuotoisuutta ja tukea paikallista työllisyyttä. Tulosalueen toiminta perustuu yhteistyöhön seudullisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Kunnan tavoitteena on olla yritysmyönteinen ja yhteistyökykyinen kumppani, joka mahdollistaa yritysten kasvun ja uusien toimijoiden sijoittumisen alueelle. Samalla edistetään matkailun ja vapaa-ajan palveluiden kehittymistä siten, että ne vahvistavat Humppilan ja koko Forssan seudun vetovoimaa.

Toiminnan painopisteitä ovat yritysneuvonta, elinkeinon kehittäminen, maankäyttö ja kaavoitus, seudullinen markkinointi, yritystonttien ja toimitilojen kehittäminen sekä matkailun ja palveluliikkeen toiminnallinen yhteensovittaminen.

## **YRITYSPALVELUT**

### **Palvelusuunnitelma talousarviokaudelle**

Forssan Yrityskehitys Oy tuottaa Humppilan kunnalle seudulliset yritys- ja elinvoimapalvelut sopimuksen mukaisesti. Toiminnan tavoitteena on tukea yritystoiminnan elinkaarta, vahvistaa seudun elinkeinoelämää ja edistää kestävästä kasvusta, uudistumista sekä kansainvälistymistä.

FYK tarjoaa yritysneuvontaa kaikissa yrityksen elinkaaren vaiheissa. Neuvonta kattaa muun muassa liiketoimintasuunnittelun, rahoitusneuvonnan, investointien kannattavuuslaskennan, henkilöstöasioiden ja verotuksen ohjauksen sekä omistajanvaihdoksiin ja rekrytointiin liittyvät neuvontapalvelut. Yrityksillä on mahdollisuus asioida suoraan FYK:n kanssa ilman välikäsiä.

Vuonna 2026 yrityspalveluiden painopisteet ovat vihreän siirtymän edistäminen, digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen, vastuullisen yritystoiminnan tukeminen (ESG, LCA) sekä työvoiman saatavuuden vahvistaminen. Seudullisen elinvoimasalkun kautta Humppila osallistuu hankkeisiin, jotka tukevat yritysten kehittämistä, toimitilaverkoston laajentamista ja investointien houkuttelua.

FYK vastaa myös seudullisen matkailun koordinoinnista. Matkailu nähdään elinkeinopolitiikan osana, ja sen tavoitteena on lisätä alueen tunnettuutta, palvelutarjontaa ja vetovoimaa. Toiminta kattaa matkailuyritysten sparrauksen, digimarkkinoinnin ja vastuullisuusohjelmien kehittämisen sekä Visit Forssa Region -sivuston ja matkailijan oppaan sisällöntuotannon ja päivityksen.

Kansainvälisen näkyvyyden osalta FYK toimii osana Lakeland Finland -verkostoa ja Visit Finlandin suuralueyhteistyötä Hämeen alueella. Tavoitteena on kehittää kestävä matkailun tuotteita ja palveluja, tukea yritysten kansainvälistymistä sekä vahvistaa seudun markkinointia erityisesti Keski-Euroopan ja Pohjoismaiden markkinoilla.

FYK:n ja Humppilan yhteistyö luo perustan elinvoimaiselle yritystoiminnalle ja matkailulle, jotka tukevat toisiaan vahvistaen kunnan työllisyyttä ja asukas pohjaa sekä lisäten alueen positiivista näkyvyyttä osana Forssan seutua.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan vuosittain yhteistyössä Forssan Yrityskehitys Oy:n ja seudun kuntien kanssa. Arviointi perustuu yritysneuvontakäyntien ja kehittämishankkeiden toteumaan, yritystoiminnan kasvuun ja uusien yritysten perustamiseen, matkailun ja tapahtumien kävijämääriin sekä seudullisen näkyvyyden kehittymiseen. Näiden tietojen pohjalta seurataan tavoitteiden toteutumista ja toimintamallien vaikuttavuutta osana kunnan elinvoimatyön kokonaisuutta.

## **AVUSTUKSET JA MUU KEHITTÄMINEN**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Vuonna 2026 yhdistys- ja yhteisöavustusten painopiste on toiminnan vaikuttavuudessa, läpinäkyvyydessä ja tuloksellisuudessa. Avustuksia myönnetään paikallisille yhdistyksille hakemusperusteisesti niiden toimintaan, joka tukee kunnan strategisia painopisteitä – elinvoimaa, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Kunta kehittää avustusprosessiaan siten, että päätöksenteko perustuu selkeisiin kriteereihin ja toimintojen raportointia yhtenäistetään. Hakijoilta edellytetään tiiviimpiä vuosiraportteja toiminnan tuloksista ja saavutuksista, jotta avustusten kohdentamista voidaan arvioida vuosittain.

Vuonna 2026 tavoitteena on lisätä vuoropuhelua kunnan ja paikallisten toimijoiden välillä. Yhdistysten, seurojen ja muiden yhteisöjen kanssa järjestetään yhteisiä keskustelutilaisuuksia ja kumppanuustapaamisia, joissa tunnistetaan yhteistyömahdollisuuksia kunnan palvelujen täydentämiseksi tai tapahtumien ja paikallisen elinvoiman vahvistamiseksi.

Talousarvion laadintaohjeen ja tasapainottamissuunnitelman mukaisesti avustustoiminnassa pidättyvät uusista taloudellisista sitoumuksista. Painopiste on olemassa olevien toimintojen tukemisessa ja yhteistyön laadun parantamisessa ilman määrärahojen kasvattamista.

Avustustoiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan vuosittain avustusten kohdentumisen, toiminnan raportoinnin kattavuuden sekä kunnan ja yhdistysten välisen yhteistyön toimivuuden perusteella. Arviointi liitetään osaksi elinvoiman ja yhteisöllisyyden seurantaan, ja sen pohjalta kehitetään seuraavien vuosien avustuslinjauksia.

## **KAAVOITUS**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu muodostavat kunnan keskeisen välineen vetovoimaisen ja toimivan yhdyskunnan rakentamisessa. Humppilan kunta harjoittaa kaavoitustoimintaansa siten, että se vastaa sekä valtakunnallisiin ja maakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin että paikallisiin elinvoima-, asumis- ja yrityspalvelutarpeisiin.

Vuonna 2026 kaavoituspalvelu keskittyy erityisesti tonttitarjonnan varmistamiseen ja yritysten sijoitumisedellytysten parantamiseen yhteistyössä Forssan seudun elinvoimatoimijoiden kanssa. Samalla edistetään asuinalueiden täydennysrakentamista, parannetaan maankäytön suunnittelun sujuvuutta ja kehitetään kaavojen vuorovaikutusprosesseja.

Kunnan rakennusjärjestys hyväksyttiin vuonna 2022, mikä luo vakaan pohjan asemakaavoitukselle ja mahdollistaa kaavamuutosten etenemisen hallitusti myös suunnitelmakaudella 2026–2028. Kaavoituksen tuloksellisuutta arvioidaan vuosittain tonttien käyttöasteen, kaavoitusprosessien etenemisen sekä yhteistyön toimivuuden perusteella osana elinvoimatavoitteiden seurantaa.

## **PALVELULIIKENNE/KYLÄPUSSI**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Palveluliikenteen tavoitteena on turvata asiointi- ja liikkumismahdollisuudet erityisesti niille kuntalaisille, joilla ei ole käytettävissään omaa kulkuneuvoa. Kyläpussi-liikenne täydentää joukkoliikennejärjestelmää ja mahdollistaa arjen liikkumisen myös haja-asutusalueilta kunnan palveluiden äärelle.

Vuonna 2026 palveluliikenne jatkuu yhteistyössä Liikenne Rajala Oy:n kanssa nykyisen sopimuskauden puitteissa. Toimintaa kehitetään kysynnän ja reittien käyttöasteen seurannan perusteella niin, että palvelu säilyy sekä taloudellisesti että toiminnallisesti kestävä. Kunta arvioi vuoden aikana mahdollisuudet sovittaa palveluliikenteen aikatauluja ja yhteyksiä yhteen muiden alueellisten joukkoliikenneyhteyksien, erityisesti Jubilee Line -reitin, kanssa.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan palvelun saavutettavuuden, käyttäjämäärien ja kuntalaisten palautteen perusteella. Tavoitteena on, että Kyläpussi toimii jatkossakin lähipalveluna, joka lisää asukkaiden itsenäistä liikkumista ja tukee Humppilan elinvoimaa sekä asukasviihtyvyyttä.

## **SEUTULIIKENNE**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Seutuliiikenne ELY-keskuksen vakiovuorojen osalta jatkuu aiemmassa laajuudessa Rajalan Liikenteen liikennöintinä, sopimus on voimassa 6.6.2024 - 6.6.2027.

## **SYÖTTÖLIIKENNE/JUBILEE LINE**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Jubilee Line on Humppilan ja Jokioisten yhteinen syöttöliikennehanke, jonka tavoitteena on parantaa liikkumisen yhteyksiä ja edistää joukkoliikenteen käyttöä alueella. Palvelu on käynnistynyt vuonna 2024 ja tarjoaa päivittäisen edullisen liikenneyhteyden Forssasta ja Jokioisilta Humppilan juna-

asemalle sekä Humppilan Lasin alueelle.

Vuonna 2026 hanke jatkuu Vekka Group Oy:n liikennöimänä nykyisen sopimuksen puitteissa marraskuun loppuun asti. Kunnan rooli on koordinoiva ja seurantaa tukeva osana seudullista liikenneyhteistyötä. Tavoitteena on vakiinnuttaa syöttöliikenne osaksi alueen pysyvää liikkumispalveluverkkoa ja parantaa liikenneyhteyksien jatkuvuutta junayhteyksiin sekä Forssan seudun työ- ja asiointiliikenteeseen.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan yhteistyössä ELY-keskuksen ja hankekuntien kanssa liikenteen käyttöasteen, asiakaspalautteen ja taloudellisen kestävyden näkökulmasta. Jubilee Line vahvistaa Humppilan asemaseudun roolia liikenteen solmukohtana ja tukee kunnan elinvoimatavoitteita sekä vähäpäästöistä liikkumista.

## **VUOKRATALOT/TYTÄRYHTIÖT**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Vuokrataloyhtiöiden ja muiden kunnan tytäryhtiöiden omistajaohjaus painottuu vuosina 2026–2028 rakenteelliseen uudistamiseen. Tavoitteena on turvata yhtiöiden taloudellinen kestävyys, selkeyttää kunnan konsernirakennetta ja pienentää kunnan taseeseen liittyviä riskejä.

Vuonna 2026 jatketaan valmistelua, jonka tarkoituksena on yhdistää hyväkuntoisimmat vuokrataloyhtiöt suuremmiksi kokonaisuuksiksi sekä selvittää hallitusti sellaisten yhtiöiden purkaminen tai omistusmuodon muuttaminen, joiden taloudellinen tilanne on heikko tai rakennusten käyttöaste alhainen. Samalla arvioidaan mahdollisuudet siirtää omistusta keskinäisiksi kiinteistöosakeyhtiöiksi, jotta vastuut ja velvoitteet jakautuvat tasapainoisemmin osakastahojen kesken.

Omistajaohjausta toteutetaan konserniohjeen ja kunnanhallituksen linjausten mukaisesti. Toiminnan painopiste on strategisessa omistajapolitiikassa, ei taloudellisessa tukemisessa. Kunnan rooli on valvova ja ohjaava: se huolehtii, että yhtiöiden hallinto ja päätöksenteko tapahtuvat asianmukaisesti ja että taloudellinen raportointi on ajantasaista.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan konserniraportoinnin ja yhtiöiden taloudellisten tunnuslukujen perusteella. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti yhtiöiden tuloskehitykseen, velkaantuneisuuden vähenemiseen ja rakennusten käyttöasteisiin. Uudistamisen onnistumista mitataan kunnan omistajavastuiden ja takauriskien kevenemisen kautta osana talouden tasapainottamistoimia.

## **MARKKINOINTI**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Markkinoinnin tavoitteena on tukea Humppilan kunnan myönteistä tunnettuutta ja vahvistaa alueen vetovoimaa asuin- ja yritys ympäristönä. Vuonna 2026 markkinointiin käytettävät niukat euromääräiset resurssit ja muut voimavarat kohdennetaan harkitusti sellaisiin toimiin, jotka tuottavat kunnalle näkyvyyttä ja tukevat kunnan omaa viestintää sekä yhteistyötä Lounais-Hämeen alueen muiden toimijoiden kanssa.

Pienestä taloudellisesta panostuksesta huolimatta markkinointityötä jatketaan suunnitelmallisesti ja yhteistyöhakuisesti. Painopiste on viestinnän laadussa ja ajankohtaisuudessa: kunnan verkkosivujen,

sosiaalisen median ja paikallisviestinnän kautta huolehditaan siitä, että Humppila näkyy ja kuuluu positiivisella tavalla.

Markkinointitoiminnan tuloksellisuutta arvioidaan viestinnän tavoittavuuden, yhteistyön sujuvuuden ja sidosryhmäpalautteen perusteella. Kunnan markkinointi on ennen kaikkea osa kunnan elinvoima- ja viestintäkokonaisuutta, jota rakennetaan pienin mutta harkituin askelin.

## **MAATALOUSTOIMEN HALLINTO**

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Loimaan kaupungin maaseutupalvelut tuottaa Humppilan kunnalle ostopalveluna maaseutuelinkeinoviranomaiselle laissa määrätty tehtävät. Loimaan kaupungin ja Ruokaviraston välisen maksajavirastosopimuksen mukaisesti kaupunki sitoutuu tuottamaan palvelut sopimuskunnissa Suomen ja Euroopan unionin lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Pääosan tehtävistä muodostaa maataloustukien neuvonta-, koulutus-, käsittely- ja maksatustehtävät. Näiden lisäksi tehtäviä ovat mm. tukihakemusten hallinnolliset tarkastukset, satelliittiseurannan kuvavastausten käsittely, hukkakaurarekisterin ylläpitäminen ja katselmukset, peto- ja hirvieläinvahingot, eläinrekisterien ylläpitäminen ja osin maatalouden varautumisen tehtävät.

Maaseutuhallintopalveluiden järjestämisestä tehdyn sopimuksen mukaisesti Loimaan maaseutupalveluiden hallinnossa noudatetaan Loimaan kaupungin voimassa olevaa hallintosäntöä ja muita toimintaa koskevia johto- ym. sääntöjä. Yksikkö toimii Loimaan kaupunginhallituksen alaisuudessa. Yksikön talousarvion laadinnassa noudatetaan Loimaan kaupungin ohjeita, tavoitteet määritellään Loimaan kaupungin talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Sopimuskunta maksaa ostopalvelusta osuutensa yhteistyösopimuksen 5 §:n perusteella nettomenoista vuoden toteuman mukaisesti.

## **TYÖHYVINVOINTI**

Vastuuphenkilö: hallintojohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

481	Yhteistyötoimikunta ja työsuojelu
483	Hlökunnan TYHY- ja virkistystoiminta

### **Perustehtävät**

Yhteistyötoimikunta toimii työnantajan ja henkilöstön yhteistoimintaelimenä lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa (449/2007) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) mukaisesti.

Toimikunnan tehtävänä on edistää työn terveellisuutta, turvallisuutta ja työhyvinvointia, kehittää työyhteisön toimivuutta sekä vahvistaa henkilöstön osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia. Työsuojeluyhteistoiminta on kiinteä osa yhteistyötoimikunnan toimintaa.

Toimikunta seuraa työolojen kehitystä, tekee työnantajalle aloitteita työhyvinvointia, työterveyshuoltoa ja työsuojelukoulutusta koskevista asioista sekä tukee työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. Työsuojeluvaltuutetuilla on toimikunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Yhteistyötoimikunnan ja työsuojelutoiminnan tavoitteena on rakentaa työpaikoille avoin ja vuorovaikutteinen ilmapiiri, jossa henkilöstö ja johto yhdessä kehittävät turvallista, arvostavaa ja tuloksellista työyhteisöä.

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Henkilöstön TYHY- ja virkistystoimintaa kehitetään yhteisöllisyyttä ja työssä jaksamista tukevaksi. Tavoitteena on tarjota mahdollisuuksia osallistua hyvinvointia ja yhteishenkeä edistävään toimintaan, jota järjestetään vähintään kahdesti vuodessa. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan eri henkilöstöryhmien tarpeet ja yhteistyö muiden kuntien sekä alueellisten toimijoiden kanssa.

Työterveyspalvelut on tarkoitus kilpailuttaa vuoden 2026 aikana, mutta yhteistyö Terveystalon kanssa jatkuu toistaiseksi nykyisen sopimuksen puitteissa. Kilpailutuksen valmistelussa korostetaan palvelun laatua, saatavuutta ja ennaltaehkäisevää työkyvyn tukemista.

Vuoden aikana toteutetaan henkilöstön työhyvinvointikysely, jonka tuloksia verrataan edellisiin mittauksiin ja joita hyödynnetään esihenkilötyön ja sisäisen viestinnän kehittämisessä. Sisäistä tiedottamista ja vuorovaikutusta parannetaan intranetin avulla.

Työhyvinvointia arvioidaan henkilöstökyselyn tulosten, sairauspoissaolojen kehityksen ja työyhteisöjen palautteen perusteella. Tavoitteena on lisätä työn mielekkyyttä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja varmistaa, että jokaisella työntekijällä on mahdollisuus tulla kuulluksi ja arvostetuksi omassa työssään.

## 2.2 SIVISTYSOSASTO

### SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille yksilön ja yhteiskunnan tarpeet huomioonottavaa laadukasta kasvatusta ja koulutusta sekä tasavertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen elinikäiseen oppimiseen. Sivistyslautakunta vastaa sivistystoimen hallintoon, varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukiokoulutukseen ja koululaisten iltapäivätoimintaan liittyvistä asioista.

### KOKONAISKUVA TOIMIALAN KEHITTÄMISESTÄ VUOSINA 2026-2028

Toimielimen vuosien 2026–2028 tavoitteena on toimivien ja laadukkaiden varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluiden tuottaminen ja tarjoaminen kuntalaisille sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Lautakunta tekee tiivistä yhteistyötä kunnan muiden hallintokuntien ja toimielimien kanssa.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan ja toteutetaan valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita, jonka pohjalta on laadittu seudullinen esiopetuksen opetussuunnitelma. Varhaiskasvatustalouden uudistuksen myötä on poistunut velvollisuus laatia paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Tämän johdosta jatkossa käytössä on vain valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, johon tehdään tarvittavat paikalliset tarkennukset. Varhaiskasvatustalouden mukaisesti jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma. Esiopetuksessa lapselle laaditaan lapsen yksilöllinen esiopetussuunnitelma.

Perusopetuksessa noudatetaan ja toteutetaan valtakunnallista sekä seudullista opetussuunnitelmaa, joita päivitetään lukuvuoden 2025–2026 aikana vastaamaan lakimuutoksia koskien oppilaan tukea sekä tuntijakoa.

### TALOUSSUUNNITELMA 2026-2028

Yleiset kehittämistavoitteet:

1. yhtenäisen kasvun- ja opinpolun vahvistaminen
2. kestävä kehityksen ja taloudellisen näkökulman huomioiminen
3. henkilöstön osaamisen vahvistaminen
4. työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen

### TALOUSARVIO 2026

Sivistystoimen palveluiden tulee taata tasavertaiset mahdollisuudet kasvaa ja selviytyä yhteiskunnan jäsenenä sekä varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaisesti huolehtia siitä, että toimialan palvelutaso on tasalaatuista suhteessa valtakunnan muihin kuntiin. Palveluiden tuottamisessa on keski-tyttävä ensisijaisesti palveluiden laadun ja yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen kustannustehokkaasti. Lukio-sopimus päättyy lukuvuoden 2025–2026 päättyessä.

# VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja, varhaiskasvatusjohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

2105	Päiväkoti Päivänpaiste/Lintukoto
2125	Perhepäivähoito
2135	Esiopetus
2145	Lasten kotihoidontuki

hankkeet

2114	Erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027, (Tasa-arvoraha2)
------	--

## Perustehtävät

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat päiväkotihoidon, perhepäivähoito, esiopetus sekä lasten kotihoidon tuki. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla.

Varhaiskasvatuksella on monia tehtäviä. Varhaiskasvatus esimerkiksi

- tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista
- edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta
- ehkäisee syrjäytymistä
- tukee huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Lisäksi varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

## Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Varhaiskasvatuksessa on ollut vuosikymmeniä käytössä sama sähköinen järjestelmä, jonka kautta on tehty hallinnon päätökset, laskutus sekä perhepäivähoidon palkanlaskelma. Ohjelmistotoimittaja on ilmoittanut ohjelmiston ylläpidon päättymisestä ja varhaiskasvatukseen on hankittava uusi toiminnanohjausjärjestelmä. Uuden järjestelmän myötä sujuvoitetaan palveluprosesseja ja yhteistyötä huoltajien ja henkilöstön kesken. Lisäksi tavoitteena on saada käyttöön ohjelmisto, jossa on työaika-suunnittelumahdollisuus ja näin pystytään esim. paremmin kohdentamaan henkilöstöresurssin sinne, missä on eniten tarvetta.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön rakenne ja kelpoisuusehdot on määritelty varhaiskasvatuslaissa (540/2018, luku 6–7). Henkilöstön kelpoisuusehtojen osalta Humppilassa on todella hyvä tilanne (yhdellä työntekijällä ei ole muodollista pätevyyttä tehtävään, työntekijöitä yht. 23). Myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävään on saatu rekrytoitua pätevä työntekijä. Tärkeä tavoite onkin koulutetun henkilökunnan pysyvyys myös jatkossa.

## Talousarviovuosi 2026:

- Digitaitojen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa lisäämällä digilaitteistoa talousarvion puitteissa
- Henkilöstön kouluttaminen uudistettujen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiseen toimintaan
- Lääkehoitosuunnitelman mukaisten koulutusedellytysten täyttäminen

## Henkilöstö:

- Määräaikainen varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, työsuhde voimassa 31.7.2026 saakka
- Määräaikainen varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, työsuhde voimassa 31.7.2026 saakka
- Määräaikainen varhaiskasvatuksen lastenhoitaja palkkaus jatkuu 31.12.2026 saakka (tasarvoraha), palkkavaraukset 31.12.2026 saakka (eläköityvän työntekijän tilalle)
- Määräaikainen varhaiskasvatuksen ryhmävastustaja, työsuhde voimassa 31.5.2026 saakka (palkkakustannukset muualta)
- Määräaikainen varhaiskasvatuksen ryhmävastustaja, työsuhde voimassa 31.7.2026, jatketaan 31.12.2026 saakka (palkkakustannukset muualta)

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
VARHAISKASVATUS			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
<b>Yhtenäisen kasvun ja opinpolun vahvistaminen</b>	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön tiivistäminen	Yhteistä toimintaa järjestetään Päivänpaisteesta Eedeniin-hankkeen johdolla	Vähintään kolme (3) yhteistyötapaamista
	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyö perusopetuksen kanssa	Esiopetusryhmä koululla 1pv/ vko	Toteutuu 1pv/vko
	Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa	Esiopetuksen opetus-suunnitelman päivittäminen tuen uudistus huomioiden	Suunnitelma päivitetään ja otetaan käyttöön 1.8.2026
	Varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus	Asiakaskysely keväällä sekä huoltajille että lapsille	Kyselyn vastaajien määrä (%) ja tulokset (75%)
	Yhtenäisen opin ja kasvun polun kehittäminen	Päivänpaisteelta Eedeniin -projekti	Päivänpaisteelta Eedeniin -projektin eteneminen sovitusti
<b>Kestävän kehityksen ja taloudellisen näkökul-</b>	Hankintojen kriittinen tarkastelu	Hankintoja tehdään talousarvion raamien puitteissa huomioiden	Talousarvion toteutuminen suunnitellusti

<b>man huomioiminen</b>	<p>Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän hankinta</p> <p>Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen</p>	<p>kestävän kehityksen näkökulman</p> <p>Uusi ohjelmisto toimivampi ja monipuolisempi sekä kustannustehokkaampi</p> <p>Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto</p>	<p>Kustannustehokas, monipuolinen ja ajantasainen ohjelma käyttöön</p> <p>Järjestelmä 100% käyttövalmiudessa 1.2.2026</p>
<b>Henkilöstön osaamisen vahvistaminen</b>	<p>Tarjotaan monipuolisesti koulutuksia</p> <p>Yhtenäisen opin ja kasvun polun kehittäminen</p>	<p>Koulutuksiin osallistumisen määrä</p> <p>Päivänpaisteelta Eedeeniin -projekti</p>	<p>Mahdollistetaan osallistuminen koulutuksiin</p> <p>Päivänpaisteelta Eedeeniin -projektin eteneminen sovitusti</p>
<b>Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen</b>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen</p> <p>Varhaiskasvatuksen tyhy-ryhmä kokoontuu säännöllisesti</p> <p>Riittävän henkilöstöressurssin turvaaminen</p> <p>Riittävä tiedonkulku</p>	<p>Toteutuneet kehityskeskustelut</p> <p>Tyhy-ryhmä suunnittelee työhyvinvointia ylläpitävää toimintaa työyhteisölle n. 2/vuosi</p> <p>Riittävästi henkilökuntaa vs. lapsimäärät</p> <p>Palaverimuistioiden lähettäminen wilman kautta.</p>	<p>Kehityskeskusteluiden toteutuminen 100%</p> <p>Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö pystyy osallistumaan toimintoihin</p> <p>Päiväkotikohtaiset suhdetuvut pysyvät lain edellyttämällä tasolla</p> <p>Tarvittava informaatio saavuttaa kaikki asianosaiset oikea-aikaisesti</p>

### Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
<b>Varhaiskasvatusympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastus.</b>	terveydenhuoltolain edellyttämä tarkastus	tehty tarkastus
<b>Vahvistetaan lasten tunnetaitoja.</b>	viikoittaiset tunnekasvatushetket (esim. sadut, tunnekuvat, leikit)	lasten kyky nimetä ja tunnistaa tunteita keskusteluissa ja varhaiskasvattajan havainnot sosiaalisista taidoista
<b>Lisätään lasten päivittäistä liikuntaa.</b>	Järjestetään vähintään 2 liikunnallista aktiviteettia päivässä (esim. ulkoleikki, liikun-	lasten osallistumisaktiivisuus (havainnointi) ja päiväkirjamerkinnot liikuntatuokioista

## PERUSOPETUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosityksikön alaiset palvelut:

3012	Kirkonkulman koulu
3011	Koululaisten ilta- ja iltapäivätoiminta
3014	Erityiskoulut

hankkeet

3022	Erityisavustus varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027, (Tasa-arvoraha1)
------	---

### Perustehtävät

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa kasvun- ja opinpolkua. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Opetuspalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla laadukasta opetuspalvelua. Palvelusuunnitelman keskeiset painopisteet vuosille 2026-2028 ovat uuden tuen muotojen haltuunotto (lakimuutos), osallisuuden ja yhteisöllisuuden luominen sekä yhtenäiskoulun toimintakulttuurin edelleen kehittäminen. Palvelusuunnitelman vuosina keskitytään erityisesti tuen uudistuksen läpiviintiin, yhteisopettajuuden kehittämiseen sekä yhtenäisen opin- ja kasvunpolun rakentamiseen varhaiskasvatuksesta peruskoulun loppuun. Opetustoimi tekee tavoitteiden toteuttamiseksi tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatukseen ja elämänlaatuosaston sekä naapurikuntien kanssa. Oppimisympäristöä kehitetään ja uudistetaan vastaan tämän päivän opettamisen ja osaamisen tavoitteita talousarvion antamissa raameissa.

### Talousarviovuosi 2026:

- **Perusopetuksen tuen uudistuksen haltuunotto ja tuen järjestäminen uuden lain mukaisesti**
  - tuen uudistuksen huomioiminen tuen järjestämisessä (laki muutos 1.8.2025 alkaen)
  - nepsy-valmennuksen jatkaminen yhteistyössä Ypäjän kunnan kanssa
- **Opetussuunnitelman muutokset**

- valtakunnallisen opetussuunnitelman muutosten huomioiminen seudullisessa opetussuunnitelmassa sekä käytännön arjessa (tuntijaon ja tuen uudistus)
- **Oppimisympäristöjen kehittäminen ja uudistaminen vastaamaan tämän päivän opetuksen ja osaamisen tarpeita**
    - digitaalisten oppimisympäristöjen uudistaminen talousarvion puitteissa
  - **Henkilöstö**
    - luokanopettajan toimen jatkaminen määräaikaisesti 1.8.2026-31.7.2027
    - luokanopettajan toimen jatkaminen määräaikaisesti 1.8.2026-31.7.2027
    - luokanopettajan toimen jatkaminen määräaikaisesti 1.8.2026-31.7.2027
    - henkilökohtainen kouluohjaaja lukuvuodelle 2026-2027 (palkkaus muualta)
    - henkilökohtainen kouluohjaaja lukuvuodelle 2026-2027 (palkkaus muualta)
    - kouluohjaaja määräaikaisesti lukuvuodelle 2026-2027 (tasa-arvoraha)
    - henkilökohtainen kouluohjaaja lukuvuodelle 2026-2027 (viittomakieli)
    - viittomakielen tulkin määräaikainen tehtävä lukuvuodelle 2026-2027

#### Taloussuunnitelmavuodet 2026–2028:

- tuen uudistuksen vakiinnuttaminen arkeen
- nepsy-valmennuksen jatkaminen yhteistyössä Ypäjän kanssa
- opettajien ammatillisen osaamisen vahvistaminen opetussuunnitelman muutosten johdosta

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
PERUSOPETUS			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
<b>Yhtenäisen kasvun ja opinpolun vahvistaminen</b>	Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittäminen	Yhteistyötapaamisten määrä	Vähintään kolme (3) yhteistyötapaamista
	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yhteistyö perusopetuksen kanssa	Esiopetusryhmä koululla 1pv/ vko	Toteutuu 1pv/vko
	Tiimityöskentelyn vahvistaminen ja kehittäminen huomioiden tuen uudistus	Tiimien määrä ja suunnitelmallinen toiminta	Toimiva tiimityö Laadukas perusopetus
	Opetussuunnitelman päivittäminen huomioiden lakimuutokset	Päivitetty opetussuunnitelma	Päivitetty opetussuunnitelma
	Nepsy-valmennuksen jatkaminen yhteistyössä Ypäjän kunnan kanssa	Säännöllinen valmennus aikataulu	Valmennuksia 1pvä/viikko
	Yhtenäisen opin ja kasvun polun kehittäminen	Päivänpaisteelta Eedeeniin -projekti	Päivänpaisteelta Eedeeniin -projektin eteneminen sovitusti

<b>Kestävän kehityksen ja taloudellisen näkökulman huomioiminen</b>	Hankintojen kriittinen tarkastelu Kestävän kehityksen suunnitelman laatiminen Hankkeiden hyödyntäminen	Hankintoja tehdään talousarvion raamien puitteissa huomioiden kestävän kehityksen näkökulman Laadittu suunnitelma Hankehaut	Talousarvion toteutuminen suunnitellusti Kaikkien sitouttaminen toimimaan suunnitelman mukaisesti Saadut avustuspäätökset
<b>Henkilöstön osaamisen vahvistaminen</b>	Ammatillisen osaamisen vahvistaminen osallistumalla koulutuksiin Olemassa olevan osaamisen hyödyntäminen Yhtenäisen opin ja kasvun polun kehittäminen	Koulutukseen osallistumisen määrä Henkilökunnan sisäinen koulutus Päivänpaisteelta Eedeeniin -projekti	Mahdollistetaan osallistuminen koulutukseen Koulutuksista saatu informaatio siirtyy työyhteisön sisällä Päivänpaisteelta Eedeeniin -projektin eteneminen sovitusti
<b>Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen</b>	Kehityskeskusteluiden pitäminen Tyhy-toiminnan aktiivinen järjestäminen Tiimityöskentelyn vahvistaminen ja kehittäminen	Toteutuneet kehityskeskustelut Tyhy-päivät 2 kertaa vuodessa Tiimien suunnitelmallinen toiminta	Kehityskeskusteluiden toteutuminen 100% Toteutuneet tyhypäivät Toimiva tiimityö

### Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
<b>Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastus.</b>	terveydenhuoltolain edellyttämä tarkastus	tehty tarkastus
<b>Oppilaiden poissaolojen seuraaminen.</b>	poissaolojen seuraamisen toimintamallin kirjaaminen lukuvuosisuunnitelmaan	kirjattu suunnitelman lukuvuosisuunnitelmassa
<b>Koulupudokkuuden ennaltaehkäisy.</b>	laadukas, yksilölliset tarpeet huomioiva opetus	jatko-opintoihin sijoittuminen 100%

## LUKIO- JA AMMATILLINEN KOULUTUS

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3031 Forssan yhteislyseo ja muut lukiot

3033 Ammatillinen oppilaitos

### Perustehtävät

**Lukiokoulutuksen tehtävänä** on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja menestyksekkäästi. Lukioaikana opiskelija kartuttaa olennaista ihmistä, kulttuureja, luontoa ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Lukio-opetus harjaannuttaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia työelämään ja työhön.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan ja elinikäiseen oppimiseen.

**Ammatillisen koulutuksen tehtävänä** on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeisiin sekä edistää työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista. Tavoitteena on, että opiskelijat saavat ammatillisen perustutkinnon edellyttämän osaamisen ja ammattitaidon sekä valmiuksia yrittäjyyteen.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija sijoittuu koulutuksen jälkeen joko työelämään tai jatko-opintoihin. Ammatillinen tutkintoon johtava koulutus antaa opiskelijoille valmiudet sekä kelpoisuuden jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa, tiede- ja taidekorkeakouluissa ja yliopistoissa.

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle Humppilan kunta ei tuota itse lukiokoulutusta eikä ammatillista koulutusta. Lukiokoulutuksen osalta on voimassa oleva lukiosopimus Forssan kaupungin kanssa, joka päättyy lukuvuoden 2025-2026 lopussa.

## 2.3 ELÄMÄNLAATUOSASTO

### ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA

Elämänlaatulautakunta tarjoaa kuntalaisille yksilön ja yhteiskunnan tarpeet huomioonottavaa laadukasta kirjasto-, kulttuuri-, vapaa-aika- ja liikuntapalveluita sekä nuorisotoimintaa ja vapaata sivistystä sekä tasavertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen elinikäiseen oppimiseen, alueellisesta kulttuurista nauttimiseen sekä liikunnan harrastamiseen. Elämänlaatulautakunta vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä.

Elämänlaatuosasto jaetaan vapaan sivistystyön, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden, liikuntatoiminnan, nuorisotoiminnan sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulosalueisiin.

### Kokonaiskuva toimialan kehittämisestä ja tulosalueiden palvelukuvaus vuosina 2026-2028

Toimielimen vuosien 2026–2028 tavoitteena on toimivien ja laadukkaiden elämänlaatu- ja palveluiden tarjoaminen kuntalaisille sekä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Lautakunta tekee tiivistä yhteistyötä kunnan muiden toimielimien sekä alueella toimivien yhdistysten ja yritysten kanssa. Tärkeänä tehtävänä on toimielimen tulosalueiden yhteistyön kehittäminen, osaamisen hyödyntäminen ja lisääminen sekä toimintakulttuurin kehittäminen. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osalta keskeisenä yhteistyökumppanina on Kanta-Hämeen hyvinvointialue.

### TALOUSSUUNNITELMA 2026-2028

Yleiset kehittämistavoitteet:

1. kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
2. kestävä kehityksen näkökulman huomioiminen
3. osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen
4. työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen

## VAPAA SIVISTYSTYÖ

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3023 Jokiläänin kansalaisopisto  
3024 Lounais-Hämeen musiikkiopisto

### Perustehtävät

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Olennaista vapaassa sivistystyössä on, että koulutukseen hakeutuminen on avointa kaikille.

## **JOKILÄÄNIN KANSALAIPOISTO**

Jokioisten, Humppilan ja Ypäjän kuntien omistama ja ylläpitämä yleissivistävä oppilaitos, jonka toiminta-alueen omistajakunnat yhdessä muodostavat. Opiston perustana on omistajakuntien keskinäinen sopimus. Kansalaisopiston toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun on nimetty johtokunta, jossa Humppilan kunnalla on kaksi jäsentä. Kansalaisopiston hallinnosta vastaa Jokioisten vapaa-aikalautakunta.

Kansalaisopistojen tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Kansalaisopistot vastaavat suuresta osasta taiteen perusopetusta. Kansalaisopiston toiminta on osa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Jokiläänin kansalaisopiston sopimus kuntien välillä on päivitetty vuoden 2022 alusta. Sopimuksessa on kansalaisopistolle nimetty johtokunta kehittämään opiston toimintaa. Humppilan kunnalla on kaksi jäsentä johtokunnassa (elämänlaatulautakunnan puheenjohtaja Hannu Räsänen ja sivistys- ja hyvinvointijohtaja Anssi Lepistö). Johtokuntatyön kehittäminen jatkuu edelleen.

## **LOUNAIS-HÄMEEN MUSIIKKIOPISTO**

Valtionapua saava oppilaitos, joka järjestää taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Toimintaamme määrittelevät laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta sekä opetushallituksen määräykset opetussuunnitelman perusteiksi.

Musiikkiopisto on aloittanut toimintansa vuonna 1965 Forssan musiikkikouluna. Nykyään opisto on alueellinen toimija, joka huolehtii laadukkaasta musiikkikasvatuksesta tarjoamisesta maakunnassa yhdessä yhteistyökuntiensa Humppila, Jokioinen, Koski, Somero, Tammela, Urjala ja Ypäjä kanssa. Monipuolista soitinopetusta järjestetään pääasiassa Forssassa Kehrämmön toimipisteessä ja muutamassa soittimessa myös Somerolla. Alle kouluikäiset lapset voivat osallistua musiikkileikkikoulutoimintaan Forssan lisäksi Humppilassa, Jokioisilla, Koijärvellä, Tammelassa ja Urjalassa.

### **Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle**

Musiikkiopistossa Humppilan kunnalla on 8 kuntapaikkaa.

#### **Talousarviovuosi 2026:**

- **Jokiläänin kansalaisopisto**
  - o kansalaisopiston johtokunnan toiminnan kehittäminen ja tiivistäminen
  - o näkyvyyden lisääminen Humppilassa
- **Musiikkiopisto**
  - o tavoitteellisen musiikkiharrastuksen kannustaminen
  - o musiikkiopistolta ostetaan 8 opiskelupaikkaa

## KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3051 Kirjastotoimi  
3055 Kulttuuritoimi

### KIRJASTOTOIMI

#### Perustehtävät

Kirjaston tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja kulttuurin harrastamiseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen, elinikäiseen oppimiseen ja kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. (Kirjastolaki 1492/2016 ja kulttuurilaki 728/1992).

#### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kirjaston toiminnan mittareina käytetään vuosilainauksen ja kävijöiden määrää, sekä kirjastonkäytön opetuksen ja hankintojen kokonaismäärää. Hankintojen määrä on verrannollinen vuosittaiseen aineistomäärärahaan, mikä puolestaan vaikuttaa lainauslukuihin. Kirjastonkäytön opetuksen määrä on kasvanut vuosittain. Riittävä henkilöstömäärä takaa kuntalaisten kirjastopalvelujen mahdollisimman monipuolisen ja kattavan saatavuuden sekä palvelujen korkean tason. Kirjasto järjestää kaikille avoimia, monipuolisia ja laadukkaita yleisötapahtumia. Lukutaitostrategiaa valmistellaan ja toteutetaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa.

#### Toimintaympäristö ja sen muutokset

##### Talousarviovuosi 2026:

- **Lukutaitostrategian laatiminen**
  - o lukutaitostrategian laatiminen ja valmiiksi saaminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa
  - o lukemaan innostaminen ja lainausmäärien nostaminen uudistuvan aineiston turvin
  - o monipuolinen lukupiiritoiminta ja sen kehittäminen
- **Kirjaston toiminnan kehittäminen ja järjestettyjen tapahtumien lisääminen osallisuuden kautta sekä yhteistyö**
  - o kirjaston järjestämien tilaisuuksien lisääminen omatoimintana sekä yhteistyössä Luona-kirjastojen kanssa
  - o Louna-kirjasto yhteistyön jatkaminen ja kehittäminen
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - o terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kirjasto kautta
  - o hyte-kertoimien aktiivinen kehittäminen ja seuranta

- säännöllinen yhteistyö seudun muiden kuntien kesken
- osallistutaan aktiivisesti kunnan laajaan hyvinvointityöhön

- **Kalusto**

- uuden lainauspöytäkirjan hankinta tietoturvan varmistamiseksi, kulut n. 1000€

**Taloussuunnitelmavuodet 2027–2028:**

- kirjaston aineiston pitäminen laadukkaana, monipuolisena ja uudistuvana
- lukutaitostrategian jalkauttaminen arkeen
- lukemaan innostaminen ja lainausmäärien kasvattaminen
- kirjaston toiminnan yleinen kehittäminen ja yhteistyö muiden Louna-kirjaston kanssa

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
KIRJASTOTOIMI			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
<b>Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</b>	<p>Monipuolisten tapahtumien järjestäminen Louna-kirjastojen yhteistyötä sekä omana toimintana.</p> <p>Lukutaitostrategian laatiminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa ja valmiiksi saaminen.</p> <p>Monipuolinen ja uudistuva aineisto.</p> <p>Lukemisen ja lukuharrastamisen edistäminen.</p>	<p>Kirjaston tapahtumat ja tilaisuudet. Tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistujien määrän seuranta.</p> <p>Laadittu lukutaitostrategia.</p> <p>Lainausmäärien kasvattaminen. Aineiston monipuolisuus.</p>	<p>Tapahtumat/ tilaisuudet 4 kpl.</p> <p>Jatkuva aineiston uudistaminen talousarvion puitteissa.</p> <p>Lukutaitostrategian mukainen toiminta.</p> <p>Säännölliset kirjavinkkaukset ja kirjastovie railut varhaiskasvatuksen väelle ja koulu- luokille.</p> <p>Lukupiiri toimintaa eri ikäisille kuntalaisille.</p>
<b>Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen</b>	<p>Palveluiden järjestäminen kustannus tehokkaasti.</p> <p>Huomioidaan mahdolliset avustukset aineistohankinnoissa yhdessä Louna-kirjastojen kanssa.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö Louna-kirjastojen kanssa.</p>	<p>Palvelut järjestetään talousarvion antamissa raameissa.</p> <p>Osallistutaan Louna-kirjastojen yhteistyökokouksiin.</p> <p>Avustushakemusten tekeminen.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Aktiivinen osallistuminen Louna-kirjastojen kokouksissa.</p> <p>Uusien yhteistyömuotojen kehittäminen.</p> <p>Saadut positiiviset avustuspäätökset.</p>

	Hyte-kertoimen kasvat- taminen.	Hyte-kerroin.	Noussut hyte-kerroin.
<b>Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen</b>	Kuntalaisten tarpeiden ja ideoiden hyödyntäminen tapahtumien järjestämisessä.  Aineistohankinnoissa huomioidaan kuntalaisten toiveet.  Lukemaan innostaminen ja lainausmäärien kasvattaminen.  Osallistu ja vaikuta -piste kirjastolle.	Järjestetään kysely kirjaston käyttäjille heidän toiveista kirjaston tapahtumien osalta.  Huomioidaan asiakkaiden toiveet aineistohankinnoissa.  Lukupiiritoiminta.  Käytössä oleva osallistu ja vaikuta -piste.	Kysely kirjaston toiminnasta.  Kirjastoilla järjestetään vuoden ainakin vähintään 4 tilaisuutta tai tapahtumaa.  Kirjastolla säännöllisesti kokoontuvia lukupiirejä.  Osallistu ja vaikuta -pisteen aktiivinen käyttö.
<b>Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen</b>	Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.  Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistumalla.  Yhteistyö Louna-kirjastojen kanssa.  Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.	Kehityskeskusteluiden pitäminen.  Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.  Osallistutaan Louna-kirjastojen kokouksiin.  Järjestetään elämänlaatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.	Kehityskeskustelut pidetty 100 %.  Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.  Aktiivinen osallistuminen Louna-kirjastojen kokouksissa.  Tyky-päivän järjestäminen.

### Terveiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Terveellisen ruokavalion esille nostaminen.	teemaviikko terveellisen ruokavalion merkityksestä	järjestetty teemaviikko

# KULTTUURITOIMI

## Perustehtävät

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, joka tukee ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin, luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin. Tavoitteiden toteuttamisen lähtökohtina ovat demokratia, asukaslähtöisyys, tasa-arvo, kestävä kehitys sekä kulttuurinen moninaisuus ja vuoropuhelu. (kulttuurilaki 166/2019).

## Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kulttuuripalveluilla vahvistetaan kunnan kulttuuritoiminnan edellytyksiä yhdessä alueen yhdistysten kanssa sekä kehitetään museotoimintaa resurssien puitteissa mm. eMuseo-hankkeen kautta. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa. Kehitetään kunnan viestintää ja perustetaan kirjastolle matkailuinfo ja huomioidaan matkailu kunnan viestinnässä.

## Talousarviovuosi 2026:

- **Kulttuuritoiminnan lisääminen, erilaisten yleisötapahtumien järjestäminen ja kuntalaisten osallisuuden lisääminen**
  - o monipuolisten kulttuuritilaisuuksien järjestäminen eri ikäisille kuntalaisille talousarvioin puitteissa
- **Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen**
  - o kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa ja valmiiksi saaminen
- **Matkailun ja viestinnän kehittäminen**
  - o kehitetään kunnan matkailua ja perustetaan matkailuinfo kirjastolle
  - o laaditaan kunnan oma matkailusite
  - o viestintästrategian laatiminen
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - o terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kulttuuritoiminnan kautta
  - o hyte-kertoimien aktiivinen kehittäminen ja seuranta
  - o säännöllinen yhteistyö seudun muiden kuntien kesken
  - o osallistutaan aktiivisesti kunnan laajaan hyvinvointityöhön
- **Henkilöstö**
  - o lisätään kulttuurikoordinaattorin tehtäväkuvaan matkailunedistäminen kokonaisuudessaan sekä kunnan viestintä

## Taloussuunnitelmavuodet 2027-2028:

- kulttuuritoiminnan kehittäminen ja tapahtumien järjestäminen talousarvion puitteissa

- kuntalaisten osallisuuden lisääminen
- päivitetyn kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttaminen osaksi arkea
- verkostoituminen seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kautta

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
KULTTUURITOIMI			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
<b>Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</b>	<p>Kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa ja valmiiksi saaminen.</p> <p>Kulttuuritapahtumien järjestäminen ja mukana oleminen muiden järjestämissä tilaisuuksissa.</p> <p>Museotoiminnan kehittäminen ja museoiden ylläpitäminen.</p> <p>eMuseo-toiminnan kehittäminen ja lisääminen.</p>	<p>Päivitetty kulttuurikasvatussuunnitelma.</p> <p>Kulttuuritoimen järjestämät tapahtumat ja tilaisuudet.</p> <p>Yhdistysiltojen järjestäminen.</p> <p>Kauppilan perinnetilan ja Talvisen työläismökin aukipitäminen.</p> <p>eMuseon käyttöönotto.</p>	<p>Päivitetty kulttuurikasvatussuunnitelma.</p> <p>Tapahtumia/tilaisuuksia 4.</p> <p>Yhdistysillat 3.</p> <p>Kauppilan perinnetila ja Talvisen työläismökki auki kesäsunnuntaisin.</p> <p>Kunnan museot kirjattuna eMuseo-alustalle.</p>
<b>Kestävän kehityksen näkökulman huomiointi</b>	<p>Palveluiden järjestäminen kustannus tehokkaasti.</p> <p>Yhteistyö eri toimintojen kanssa ja kesken.</p> <p>Hankkeiden hyödyntäminen.</p> <p>Kauppilan perinnetilan ja Talvisen työläismökin kunnostamisen jatkaminen.</p> <p>Matkailun edistäminen.</p> <p>Viestintästrategian laatiminen.</p> <p>Hyte-kertoimen kasvataminen.</p>	<p>Toiminnan järjestäminen talousarvion raameissa.</p> <p>Haetaan museoviraston avustusta Kauppilan perinnetilan ja Talvisen työläismökin kunnostamiseen ja inventoinnin loppuun saattamiseen.</p> <p>Matkailuinfon perustaminen ja matkailuesitteen laatiminen.</p> <p>Laadittu viestintästrategia.</p> <p>Hyte-kerroin.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Hankehakemukset museovirastolle.</p> <p>Myönteisten hankehakemuspäätösten saaminen.</p> <p>Matkailuinfon perustaminen kirjastolla ja matkailuesitteen laatiminen.</p> <p>Valmis viestintästrategia.</p>

			Noussut hyte-kerroin.
<b>Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen</b>	Yhdistysyhteistyön kehittäminen.  Tilojen järjestäminen kuntalaisten kokouksille.  Yhteistyö Ypäjän kunnan ja Jokiläänin kansalaisopiston kesken.	Yhdistysiltojen järjestäminen.  Yhdistystilan hankinta.  Yhteistyötapaamiset.	Yhdistysillat 3.  Tapahtumia/ tilaisuuksia 4.  Yhteistyötapaamiset.
<b>Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen</b>	Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.  Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutukseen osallistumalla.  Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.	Kehityskeskusteluiden pitäminen.  Osallistutaan koulutukseen talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.  Järjestetään elämänlaatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.	Kehityskeskustelut pidetty 100 %.  Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.  Tyky-päivän järjestäminen.

### Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Osallisuusfoorumin järjestäminen.	järjestetään osallisuusfoorumi kunnassa toimiville yhdistyksille ja liikuntaseuroille	järjestetty foorumi

## NUORISOTOIMI

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

- 3635 Nuorisotoimi
- 3637 Etsivä nuorisotyö
- 3640 Taito- ja taidetoiminta

hankkeet

- 3642 Suomen harrastamisen malli - Harrastava Humppila onko voimassa?
- 3648 Nuorisotyöt koulussa 1.8.2025 – 31.7.2027

## Perustehtävät

Nuorisopalveluiden tehtävänä on nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukeminen yhteiskunnassa. Toiminnan lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja monialainen yhteistyö (Nuorisolaki 1285/2016).

## Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Nuorisopalvelujen toiminta keskittyy nuorten kohtaamiseen eri toimintaympäristöissä kuten nuorisotilalla, nuorten luonnollisilla vapaa-ajan viettopaikoilla ja koulussa. Etsivää nuoritoimintaa kehitetään ja toteutetaan saadulla avustuksella. Yhteistyötä koulun, alueen yhdistysten ja yritysten kanssa syvennetään tarvelähtöisesti. Hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilökunta takaa palveluiden korkean tason.

**Nuorisotyöt koulussa -avustuksella on palkattu kouluun koulunuoriso-ohjaaja.** Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa nuorten vuorovaikutustaitoja sekä terveyttä ja hyvinvointia, lieventää edelleen korona-ajan jälkiheijasteita, jotka näkyvät koululaisten keskuudessa. Hankkeella lisätään yhteisöllisyyttä ja koulumotivaatiota sekä puututaan osaltaan koulupoissaoloihin ja omantoiminnanohjauksen haasteisiin. Yksinäisyyden sekä mielenterveyshaasteiden ennalta ehkäisy on hankkeen keskiössä ja hankkeella pyritään lisäämään oppilaiden mielenterveys- ja tunnetaitoja. Hanke vahvistaa myös koulun kiusaamisen vastaista toimintaa vahvistamalla kaveritaitoja. Hankkeen kuluessa tullaan hyödyntämään keväällä 2025 tehtävän kouluterveyskyselyn (THL) tuloksia.

## Talousarviovuosi 2026:

- **Nuorisotoiminnan kehittäminen**
  - o koulunuorisotyön kehittäminen saadulla avustuksella
  - o Suomen mallin mukaisen harrastekerhotoiminnan jatkaminen
- **Hankeavustusten hyödyntäminen**
  - o haetaan jatkoa Suomen harrastamisen mallin mukaiseen toimintaan, Harrastava Humppila
  - o etsivän nuorisotyön avustuksen hakeminen
- **Nuorten osallisuuden lisääminen ja perustoimintaan keskittyminen hyödyntäen yhteistyötä muiden kuntien kanssa**
  - o nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen, nuorten aktivoiminen ja yhteistyön tiivistäminen entisestään koulun ja naapurikuntien kanssa
  - o lasten ja nuorten osallisuuden kehittäminen yhdessä nuorten ja lapsiystävällinen kunta -mallin kanssa
  - o aktiivinen yhteistyö kunnan muiden toimijoiden ja seudun kuntien kesken
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - o terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen nuorisotoiminnan kautta
  - o hyte-kertoimien aktiivinen kehittäminen ja seuranta
  - o säännöllinen yhteistyö seudun muiden kuntien kesken
  - o osallistutaan aktiivisesti kunnan laajaan hyvinvointityöhön

## Taloussuunnitelmavuodet 2026–2027:

- nuorisotoimen kehittäminen ja nuorten osallisuuden lisääminen
- yhteistyön lisääminen kunnan eri toimijoiden kesken
- etsivän nuorisotyön avustuksen hakeminen
- verkostoituminen seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kautta

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
NUORISOTOIMI			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
<b>Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</b>	<p>Lasten ja nuorten yksilöllinen kohtaaminen nuorisotilalla, koululla sekä muissa toimintaympäristöissä.</p> <p>Etsivän nuorisotyön kehittäminen.</p> <p>Koulunuorisotyön kehittäminen.</p> <p>Harrastava Humpmila -toiminta.</p>	<p>Nuorisotila Vaijerin aukiolot.</p> <p>Tapahtuminen ja tilaisuuksien järjestäminen.</p> <p>Kävijämäärä nuorisotilalla.</p> <p>Kerhojen määrä.</p>	<p>Nuorisotila auki säännöllisesti.</p> <p>Kävijämäärän nostaminen ja monipuolinen toiminta.</p> <p>Kaiken ikäisille koululaisille tarjolla kerhotoimintaa.</p>
<b>Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen</b>	<p>Palveluiden järjestäminen kustannus tehokkaasti.</p> <p>Hankkeiden ja avustusten hyödyntäminen.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö naapurikuntien nuorisotoimien kanssa.</p> <p>Hyte-kertoimen kasvattaminen.</p>	<p>Toiminnan järjestäminen talousarvion puitteissa.</p> <p>Hankehakujen ja avustusten määrä.</p> <p>Osallistuminen yhteistyöhön.</p> <p>Hyte-kerroin.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Etsivän nuorisotyön avustuksen hakeminen.</p> <p>Koulunuorisotyön avustuksen hakeminen.</p> <p>Myönteiset hankekupäätökset.</p> <p>Noussut hyte-kerroin.</p>
<b>Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen</b>	<p>Nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen.</p> <p>Nuorten osallisuuden lisääminen toiminnan suunnittelussa.</p>	<p>Nuorisovaltuuston koontumisten määrä.</p> <p>Nuorisovaltuuston edustajien kouluttaminen lautakuntatyöskentelyyn.</p>	<p>Nuorisovaltuuston säännöllinen kokoontuminen.</p> <p>Järjestetään vähintään kaksi (2) leiriä.</p> <p>Myönteiset hankeha-</p>

	Leiritoiminnan järjestäminen.  Harrastava Humpila -toiminta.	Leirien määrä.  Hanke-toimintaan osallistuminen.  Kerhojen määrä.	kupäätökset.  Kaiken ikäisille tarjolla kerhotoimintaa  .
<b>Työhyvinvoinnista ja -jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen</b>	Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.  Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksiin osallistumalla.  Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.	Kehityskeskusteluiden pitäminen.  Osallistutaan koulutuksiin talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.  Järjestetään elämänlaatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.	Kehityskeskustelut pidetty 100 %.  Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.  Tyky-päivän järjestäminen.

### Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Päihteetön elämäntapa.	päihdekasvatusluennot koulu- laisille (5lk ja 8lk)	järjestetyt luennot

## LIIKUNTATOIMINTA

Vastuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3624 Liikuntatoimi

### Perustehtävät

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytykset kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävälle ja edistävälle liikunnalle. Tehtävänä on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa, väestön hyvinvointia ja terveyttä, fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista, lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, huippu-urheilua, liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita sekä eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa. (Liikuntalaki 390/2015).

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Liikuntapalveluilla luodaan yleiset edellytykset liikunnalle paikallistasolla, järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa. Liikuntapalveluilla kannustetaan kuntalaisia

omatoimiseen liikuntaan sekä liikunnalliseen elämäntapaan yhteistyössä eri toimialojen kesken. Kuntalaisten osallisuuden kautta kehitetään liikuntapalveluiden sisältöjä. Soveltavan liikunnan palvelut ostetaan Forssan kaupungilta.

#### Talousarviovuosi 2026:

- **Ohjatut liikuntapalvelut**
  - o järjestetään monipuolisia liikuntapalveluita eri-ikäisille kuntalaisille
  - o säännöllinen yhteistyö seudun muiden kuntien, hyvinvointialueen sekä urheiluseurojen kesken
  - o yhteistyön kehittäminen TyöHämeen kanssa
- **Liikuntastrategian hyödyntäminen ja liikuntaneuvonta**
  - o liikuntastrategian hyödyntäminen liikuntapalveluiden suunnittelussa
  - o liikuntaneuvonnan kehittäminen yhteistyössä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen kanssa
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
  - o osallistuminen hyvinvointialueen yhdyspintatyöryhmiin
  - o terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen liikunnan kautta
  - o hyte-kertoimien aktiivinen kehittäminen ja seuranta
  - o säännöllinen yhteistyö seudun muiden kuntien kesken
  - o osallistutaan aktiivisesti kunnan laajaan hyvinvointityöhön
- **Kunnan sisäisen terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen liikunnan keinoin**
  - o ohjatun liikuntatoiminnan järjestämistä kunnan henkilöstölle

#### Taloussuunnitelmavuodet 2027-2028:

- kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen liikunnan keinoin
- hyte-kertoimien aktiivinen kehittäminen ja seuranta
- liikuntatoiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen
- verkostoituminen seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti eri liikuntatoimijoiden ja järjestöjen kautta

- Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
<b>LIIKUNTATOIMINTA</b>			
<b>Päämäärä</b>	<b>Toteutus</b>	<b>Mittari</b>	<b>Tavoitetaso</b>
<b>Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</b>	<p>Monipuolisten kohdennettujen liikuntaryhmien järjestäminen eri-ikäisille kuntalaisille.</p> <p>Liikuntastrategian käyttöönotto osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen kehittäminen kirjastol-</p>	<p>Liikuntaryhmien määrä.</p> <p>Osallistujamäärät.</p> <p>Liikuntastrategian hyödyntäminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen tarjonnan laajentaminen kirjastolla.</p>	<p>Vähintään nykyinen taso ryhmien määrässä.</p> <p>Osallistujamäärien kasvattaminen.</p> <p>Liikuntastrategian hyödyntäminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen tarjonnan laajentaminen kirjastolla.</p>

	la.		
<b>Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen</b>	<p>Palveluiden järjestäminen kustannustehokkaasti.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö kunnan eri toimintojen kanssa ja kesken.</p> <p>Mahdollisten hankkeiden hyödyntäminen.</p> <p>Hyte-kertoimen kasvattaminen.</p>	<p>Toiminnan järjestäminen talousarvion raameissa.</p> <p>Hankehakupien tekeminen.</p> <p>Hyte-kerroin.</p>	<p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Myönteiset hankeavustukset.</p> <p>Noussut hyte-kerroin.</p>
<b>Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen</b>	<p>Liikuntaneuvonnan aktiivinen markkinointi ja asiakaskontaktien saaminen.</p> <p>Kuntalaisten aktiivinen osallistuminen tarjottuihin ohjattuihin liikuntaryhmiin</p> <p>Yhteistyö alueen järjestöjen, yritysten sekä muiden kuntien ja hyvinvointialueen kanssa.</p>	<p>Osallistujamäärät liikuntaneuvonnassa.</p> <p>Osallistujamäärät toiminnassa.</p> <p>Ryhmätoiminnan määrä.</p> <p>Yhteistyötapaamiset.</p>	<p>Osallistujamäärien pitäminen nykyisellä tasolla.</p> <p>Vähintään 15 ohjattua liikuntaryhmää.</p> <p>Yhteistyötapaamisia 3.</p>
<b>Työhyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen</b>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.</p> <p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutukseen osallistumalla.</p> <p>Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen.</p> <p>Osallistutaan koulutukseen talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.</p> <p>Järjestetään elämänlaatusaston henkilöstölle tyky-päivä.</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetty 100 %.</p> <p>Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.</p> <p>Tyky-päivän järjestäminen.</p>

### Terveysten, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Liikunnan edistämisen työryhmä.	kootaan poikkihallinnollinen liikunnan edistämisen työryhmä	koottu työryhmä

# TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Vastuuhenkilö: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tulosyksikön alaiset palvelut:

3081 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

## Perustehtävät

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kaventaa terveyseroja. Monialainen, onnistunut hyvinvoinnin edistäminen edellyttää toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja hyvinvoinnin edistämistyön resursointia.

Toimivien rakenteiden luomisessa on olennaista, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen, koordinaatio ja suunnitelmat sisällytetään osaksi kunnan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa.

Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021).

## Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Talousarvio vuonna jatketaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisointia kunnassa ja luodaan lain edellyttämät rakenteet hyvinvointityön pohjaksi. Toiminnan tarkoituksena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja luoda toimintaedellytyksiä omaehtoiselle terveyden edistämistyölle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa ja aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhdyspintatyöryhmien toimintaan on keskeinen tekijä terveyden ja hyvinvoinnin työssä. Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen toiminta jatkuu Unicefin ohjeiden mukaisesti.

## Talousarviovuosi 2026:

- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisoiminen**
  - o hyvinvointityön rakenteiden luominen koko kunnan organisaatioon
  - o osallistuminen hyvinvointialueen yhdyspintatyöryhmiin sekä lakisääteisten suunnitelmien laatiminen ja päivittäminen
  - o hyte-työryhmän toiminnan kehittäminen osana hyte-työtä
- **Hyvinvointikertomustyö**
  - o laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatiminen kaudelle 2025–2029
  - o lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen kaudelle 2025–2029
- **Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malli**
  - o Lapsiystävällinen kunta -mallin toiminnan jatkaminen toimintamallin mukaisesti
- **Henkilöstö**
  - o hyvinvointikoordinaattorin määräaikaista tehtävää ei jatketa, tehtävät jaetaan elämänlaadun henkilöstön sekä hyte-ryhmän kesken
  - o lapsiystävällinen kuntakoordinaattorina toimii varhaiskasvatusjohtaja

## Taloussuunnitelmavuodet 2027-2028:

- terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisoiminen kunnan toimintarakenteisiin
- Lapsiystävällinen kunta -mallin jatkaminen
- päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) ottaminen käyttöön

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
<b>Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</b>	<p>Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työn organisoiminen.</p> <p>Hyte-kertoiminen nostaminen.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta-mallin toteuttamisen jatkaminen.</p> <p>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen.</p>	<p>Selkeä rakenne mm. vuosikellon avulla.</p> <p>Hyte-kerroin.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta-mallin jatkaminen.</p> <p>Päivitetty tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma.</p>	<p>Laadittu vuosikello.</p> <p>Hyte-kertoimien nouseminen.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta-mallin tavoitteiden jatkaminen.</p> <p>Päivitetty tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma.</p>
<b>Kestävän kehityksen näkökulman huomioiminen</b>	<p>Hyte-kertoiminen nostaminen.</p> <p>Palveluiden järjestäminen kustannustehokkaasti.</p> <p>Mahdollisten hankkeavustusten hakeminen.</p> <p>Aktiivinen yhteistyö kunnan eri toimintojen kanssa ja kesken.</p> <p>Hyte-ryhmän toiminnan kehittäminen.</p>	<p>Hyte-kertoimella saatu valtionosuuden nousu.</p> <p>Toiminnan järjestäminen talousarvion raameissa.</p> <p>Toteutuneet hankkeet.</p> <p>Tapaamiset.</p> <p>Hyte-ryhmän tapaamiset.</p>	<p>Hyte-kertoimella saatu valtionosuuden nousu.</p> <p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Saadut positiiviset avustuspäätökset.</p> <p>Tapaamiset.</p> <p>Hyte-ryhmän tapaamiset.</p>
<b>Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen ja kehittäminen</b>	<p>Hyte-kertoiminen nostaminen.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta-malli työn jatkaminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen</p>	<p>Hyte-kerroin.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta-malli työn jatkaminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen</p>	<p>Hyte-kertoimien nouseminen.</p> <p>Lapsiystävällinen kunta-mallin jatkaminen.</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin infopisteen</p>

	kehittäminen kirjastolla ja kunnan www-sivuilla.	tarjonnan laajentaminen kirjastolla ja kunnan www-sivuilla.	tarjonnan laajentaminen kirjastolla ja kunnan www-sivuilla.
<b>Työhyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen sekä osaamisen vahvistaminen</b>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen vuosittain.</p> <p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutukseen osallistumalla.</p> <p>Tyky-toiminnan aktiivinen kehittäminen ja järjestäminen.</p>	<p>Kehityskeskusteluiden pitäminen.</p> <p>Osallistutaan koulutukseen talousarvion sallimissa puitteissa ja tarpeen mukaan.</p> <p>Järjestetään elämänlaatuosaston henkilöstölle tyky-päivä.</p>	<p>Kehityskeskustelut pidetty 100 %.</p> <p>Toimialan työntekijä osallistuu vähintään yhteen (1) koulutukseen.</p> <p>Tyky-päivän järjestäminen.</p>

## 2.4 TEKNINEN OSASTO

Tekninen osasto jaetaan hallinto- ja toimitilapalveluiden, muiden palveluiden ja viemärlaitoksen tulosalueisiin. Tulosityksikkö eli tekninen lautakunta huolehtii tulosalueiden tarkoituksenmukaisista ja yhteensopivista tehtäväkokonaisuuksista. Lautakunnan alaisilla tulosalueilla on omat selkeästi määritellyt tehtävät, mitattavat tulostavoitteet sekä vastuu yksikön talouden tasapainosta.

### HALLINTO- JA TOIMITILAPALVELUT

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja, rakennusmestari

Tulosalueen alaiset palvelut:

4060	Hoito ja hallinto, rakennukset
4062	Rakennuskorjaukset, rakennukset
4070	Alueiden hoito ja hallinto, vapaa-aika
4072	Rakennuskorjaukset, vapaa-aika

#### Perustehtävät

Hallinto- ja toimitilapalvelut -tulosalue vastaa Humppilan kunnan toimitilapalveluiden kehittämisestä ja suunnittelusta. Tulosalueen tehtävänä on huolehtia kunnan kiinteistöistä ja vapaa-ajan alueista sekä järjestää ja ylläpitää kunnan käyttöön tarkoituksenmukaiset ja hyvätasoiset toimitilat.

#### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Kustannuspaikat 4060 ja 4062 vastaavat kunnan rakennusten ylläpito- ja hoitopalveluista ja rakennusten tarvitsemista rakennuskorjauksista hyväksytyin talousarvion mukaisesti. Toimintatuotot muodostuvat teknisen lautakunnan hallinnoimien toimitilojen, asuntojen ja rakennusten ulkoisista ja sisäisistä vuokrista. Muiden rakennusten vuokratuotot sisältävät liiketilojen ja KantaHämeen hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokratuotot. Sisäiset vuokrat ovat muilta kunnan toimialoilta las-  
kutettavia osuuksia kunnan rakennusten ja vapaa-ajan alueiden kustannuksista.

Vapaa-ajan kustannuspaikat 4070 ja 4072 vastaavat kunnan vapaa-ajan alueiden, kuten urheilukentän, kuntoportaiden, uimarantojen, frisbeegolfradan, hiihtolatujen ja muiden vapaa-ajan alueiden, hallinnollisista tehtävistä sekä niiden kunnossa- ja ylläpitopalveluiden järjestämisestä.

Rakennusten ja vapaa-ajan alueiden osalta kehitetään edelleen riskienhallintaa ja varautumista. Rakennusten ylläpito- ja hoitotasoa pidetään vuoden 2025 tasolla, ja niiden osalta toteutetaan tarvittavat tarkastukset ja korjaukset. Vapaa-ajan alueiden osalta toteutetaan tarvittavat tarkastukset ja korjaukset. Vapaa-ajan rakennusten osalta tehdään vain välttämättömiä korjauksia.

## Toimintaympäristö ja sen muutokset

Teknisen lautakunnan hallinnoimien asuntojen ja muiden rakennusten vuokratuottojen arvioidaan laskevan talousarviovuoteen 2025 verrattuna johtuen Kanta-Hämeen hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen määrän ja vuokrien muutoksista sekä Niittykujan rivitalojen yhtiöittämisestä 1.1.2026 alkaen. Arvio perustuu 10/2025 tilanteeseen rakennusten käyttöasteesta ja sopimustilanteesta, ja mahdolliset rakennusten käyttöasteiden muutokset sekä vuokra- ja muiden sopimusten muutokset vaikuttavat toteutumaan.

Kiinteistöjen kunnossa- ja ylläpitokustannusten odotetaan jonkin verran laskevan. Arviossa on huomioitu Niittykujan rivitalojen yhtiöittämisen vaikutus kustannuksiin sekä yleinen kustannustason nousu (mm. lämmitys, vesi, jätevesi, vakuutukset). Sähköenergian kustannusten odotetaan jonkin verran laskevan. Rakennusten ja niiden piha-alueiden kunnossa- ja ylläpitoon liittyvien palveluiden laajuutta ja tarvetta tarkastellaan ja tarvittaessa niihin voidaan tehdä muutoksia vastaamaan uutta tavoitetasoa, joka huomioidaan kiinteistöhoidon palvelusopimuksen uudella sopimuskaudella. Palveluiden tarkastelujen avulla voidaan tehdä linjauksia, missä ja millaista palvelua kunnan on tarkoituksenmukaista tuottaa näiden osalta.

Teknisen lautakunnan vakituisen henkilöstön henkilömäärään ei arvioida tulevan muutoksia talousarviokaudella. Teknisen osaston vakituisen henkilöstöön kuuluvat tekninen johtaja, rakennusmestari, hallintosihteeri sekä kaksi kiinteistöyöntekijää. Palkkakustannuksissa varaudutaan työehtosopimusten (KVTES, TS) mukaisiin palkankorotuskustannuksiin. Palkkakustannusten kustannusjakoa muutetaan vastaamaan henkilöstön arvioitua kustannuspaikka- ja tilikohtaista työnsuoritusta. Lisäksi varaudutaan kahden kesätyöntekijän palkkaukseen (kesänuorten työllistäminen).

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
HALLINTO- JA TOIMITILAPALVELUT			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
Kunnan hallinnoimien kiinteistöjen ylläpito	Kiinteistöjen hoito järjestetään sopimuksenmukaisesti ostopalveluna.  Urakkasopimusten mukaisten seurantakokousten pitäminen.  Kunnossa- ja ylläpitoon liittyvien palveluiden tarkastelu rakennusten osalta.	Toteutuma  Toteutunut/ei toteutunut.  Toteutunut/ei toteutunut.	Kiinteistöjen hoito on toteutettu sopimuksen mukaisesti ja sovitulla laatutasolla.  Urakkasopimusten mukaiset seurantakokoukset on pidetty.  Kunnossa- ja ylläpitoon liittyvien palveluiden tarkastelu on tehty rakennusten osalta.
Rakennuskorjaukset	Rakennuskorjaukset suoritetaan suunnitelman mukaisesti	Toteutuma	Rakennusten kuntotason ylläpito ja korjausvelan pienentäminen.
Vapaa-ajan alueiden kunnossa- ja ylläpito	Puistojen ja yleisten alueiden riittävän ja oikea-aikaisen kunnossapidon ja tarkastustoiminnan kehittäminen	Loukkaantumisten määrä	Puistoissa ja yleisillä alueilla ei tapahdu vakavia loukkaantumisia.

## Terveysten, hyvinvoinnin ja turvallisuuden strategiset tavoitteet 2026

### Tekninen lautakunta

TAVOITE	TOIMENPIDE	MITTARI
Kriisinkestävyyden varmistaminen teknisessä infrastruktuurissa	päivitetään kriittisen infrastruktuurin varautumissuunnitelmat (sähkö, vesi, lämmitys)	päivitettyjen suunnitelmat
Esteettömyydestä huolehtiminen kunnan tiloissa ja toimintaympäristössä.	esteettömyyssuunnitelman laatiminen	valmis suunnitelma
Kaatumisloukkaantumisten ennaltaehkäisy 65+ täyttäneiden osalta.	riittävä ja oikea-aikainen talvikunnossapito (auraus, hiekoitus)	kaatumisten määrä

## MUUT PALVELUT

Vastuhenkilö: tekninen johtaja, rakennusmestari

Tulosalueen alaiset palvelut:

4201	Rakennusvalvonta
4204	Ympäristöhuolto
4205	Liikenneväylät
0810	Yksityisteiden kehittäminen
4206	Puistot ja muut yleiset alueet
4209	Maa ja metsätilat

### Muiden palveluiden tulosalue jaetaan palvelualueisiin:

- rakennusvalvonta ja ympäristöhuolto
- liikenneväylät ja yksityistiet
- puistot ja muut yleiset alueet, maa- ja metsätilat

**Palvelualueilla on omat selkeästi määritellyt tehtävät, palvelusuunnitelma ja mitattavat tulostavoitteet.**

## RAKENNUSVALVONTA, YMPÄRISTÖNHUOLTO JA YMPÄRISTÖTERVEYS

### Perustehtävät

Rakennusvalvonnan ja ympäristöhuollon palvelualue vastaa Humppilan kunnan rakentamiseen ja ympäristöön liittyvistä lakisääteisistä lupa- ja valvontatehtävistä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu terveydensuojelu- ja tupakkalain lisäksi elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto.

## RAKENNUSVALVONTA

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Tekninen lautakunta toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena sekä rakentamislain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena. Forssan kaupungin seudullinen rakennusvalvonta ja ympäristönsuojeluyksikkö hoitaa vuonna 2025 voimaan tullessa sopimuksessa tarkemmin määritellyt ympäristönsuojelun sekä rakennusvalvonnan tehtävät lukuun ottamatta toimielimelle kuuluvia tehtäviä.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun toimintatuotot muodostuvat ympäristönsuojeluviranomaisen taksan, maa-ainestaksan sekä rakennusvalvonnan taksan mukaisista lupa- ja valvontamaksuista. Huomattavaa on, että kunta ei juurikaan pysty vaikuttamaan lupien ja valvottavien kohteiden määrään. Kustannukset muodostuvat seudullisen rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluyksikön sekä ympäristöterveydenhuollon yksikön kuntaosuuksista sekä yksiköiden toimintoihin liittyvistä erillislaskutettavista kustannuksista, kuten ICT-palveluista. Talousarviossa varaudutaan Loimijoki-yhteistyön jatkamisesta sekä Kanta- ja Päijät-Hämeen bioindikaattoritutkimukseen osallistumisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Ympäristönsuojelun osalta painopisteenä on valvonta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisy. Rakennusvalvonnassa jatketaan rakentamislain täytäntöönpanoa opastuksin ja neuvonnalla sekä saatetaan loppuun uusitun rakennusjärjestyksen hyväksyntä ja käyttöönotto. Kunnan tulee järjestää terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä luetelluissa laeissa tarkoitettujen yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelua koskevien tehtävien (ympäristöterveydenhuolto) muodostama kokonaisuus kunnan itsensä toimesta tai kuntien välisenä yhteistoimintana. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä organisoii vastuukuntamallilla Riihimäen kaupunki. Humppilan osuus ympäristöterveydenhuollon kokonaisnettokustannuksista on 4,49 %.

### Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kunnan asukasluvun lisäksi seudullisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palkka-, toimitila-, ICT-kustannukset, yms. ja rakentamislupien määrä sekä ympäristönsuojelussa olevien valvottavien kohteiden määrä vaikuttavat kunnalle tulevaan maksuosuuteen. Rakentamislain voimaantulon arvioidaan vaikuttavan laskevasti rakennusvalvonnan lupamääriin ja vastaavasti lisäävän valvonnan ja ohjauksen määrän tarvetta. Ympäristöterveydenhuolto seuraa palveluiden käyttöä (palvelusuoritteita) kunnittain ja raportoi sopijakunnille vuosittain palveluiden käytöstä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
RAKENNUSVALVONTA, YMPÄRISTÖNHUOLTO JA YMPÄRISTÖTERVEYS			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
Vastuullinen toiminnan edistäminen	Tehdään ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaiset tarkastuskäynnit laitoksissa ja seurataan ohjelman toteutumisosuutta.	Valvontakäyntien toteuma	Toteutumisosuusprosentti 100%.
Osaamisen kehittäminen ja ylläpito	Koulutuksen ja vastaavien ylläpidetään rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun lainsäädännön ja käytännön	Koulutuksen toteutuminen, osallistumismäärä	Henkilökunnan osallistuminen tarvittaviin koulutuksiin.

	toteutuksen tuntemusta.		
Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja lisääminen	Neuvonnassa, ohjeistuksessa, kehittämisessä ja mahdollisuuksien mukaan muussa toiminnassa painotetaan ekologista kestävyttä.	Toteuma	Neuvonnassa, ohjeistuksessa, kehittämisessä ja muussa toiminnassa on painotettu ekologista kestävyttä.

## LIIKENNEVÄYLÄT JA YKSITYISTIET

### Perustehtävät

Liikenneväylät ja yksityistiet -palvelualue vastaa kunnan hallinnassa olevien liikenneväylien kunnossapidosta ja kehittämisestä sekä liikenneväylien viheralueiden hoidosta. Lisäksi se vastaa yksityistieavustuksista.

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Liikenneväylät -kustannuspaikka vastaa kunnan hallinnoimiin liikenneväyliin liittyvistä kustannuksista, kuten talvikunnossapidosta, korjaustoimenpiteistä, liikenneväylien viheralueiden, kuten tienpienareiden, kunnossapidosta sekä katuvalaistuksesta. Liikenneväylien kunnossapidon kustannukset riippuvat mm. säätilasta sekä katuverkon kunnostus- ja korjaustarpeesta. Liikenneväylien kunnossapito pidetään talousarviokauden 2025 tasolla. Päätyvät kunnossapitosopimukset kilpailutetaan talousarviokauden aikana.

Kunnan vuosittain jakamien yksityistieavustusten avustusmäärää vähennetään kunnan taloudellisesta tilanteesta johtuen.

### Toimintaympäristö ja sen muutokset

Liikenneväylien kunnossa- ja ylläpitokustannusten odotetaan nousevan verrattuna talousarviokauden 2025. Erityisesti talvikunnossapitokustannusten arvioidaan kasvavan merkittävästi johtuen uuden sopimuskauden alkamisesta ja tämän vaikutuksesta sopimushintoihin. Lisäksi kustannuksissa on varauduttu muuhun katuverkon kunnossa- ja ylläpitoon. Toteutumaan vaikuttavat sääsidonnainen kunnossapidon tarve sekä muu katuverkon kunnostus- ja korjaustarve.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
<b>LIIKENNEVÄYLÄT JA YKSITYISTIET</b>			
<b>Päämäärä</b>	<b>Toteutus</b>	<b>Mittari</b>	<b>Tavoitetaso</b>
Kunnan hallinnoimien liikenneväylien kunnossapito	Päätyvien palvelusopimusten kilpailuttaminen	Toteutuma	Päätyvät palvelusopimukset on kilpailutettu.
	Omavalvonnan suorittaminen	Toteutuma	Omavalvontaa on suoritettu palvelusopimusten toteutumisen osalta.
Yksityistieavustusten jakaminen	Yksityistieavustusten maksaminen	Toteutunut/ei toteutunut	Yksityistieavustukset on maksettu teknisen lautakunnan asettamassa määräajassa.

## PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, MAA- JA METSÄTILAT

### Perustehtävät

Palvelualue vastaa puistojen ja muiden yleisten alueiden hoidosta ja ylläpidosta sekä maa- ja metsätilojen hoidosta.

## PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Puistot ja muut yleiset alueet -kustannuspaikka vastaa puistoihin ja muihin yleisiin alueisiin, kuten leikkipuistoihin, liittyvistä kustannuksista hallinnon, kunnossapidon ja korjauksien osalta.

Puistojen ja muiden yleisten alueiden osalta toteutetaan tarvittavat tarkastukset ja korjaukset. Varusteita ja välineitä uusitaan tarvittaessa. Talousarviokaudella huomioidaan puistojen ja muiden yleisten alueiden määritelty tavoitetaso yllä- ja kunnossapidon sekä toteutettavien korjausten osalta.

### Toimintaympäristö ja sen muutokset

Puistojen ja muiden alueiden toimintakulujen arvioidaan jonkin verran laskevan talousarviovuoden 2025 tasosta. Talousarviokaudella huomioidaan ylläpidosta poistuvien kohteiden purkamisesta ja ennallistamisesta aiheutuvat kustannukset. Puistoihin ja muihin yleisiin alueisiin liittyvien palveluiden tarkastelua voidaan tarvittaessa päivittää talousarviokauden aikana. Palveluiden tarkastelujen avulla voidaan tehdä linjauksia, missä ja millaista palvelua kunnan on tarkoituksenmukaista tuottaa näiden osalta. Ylläpidettävien puistojen ja muiden yleisten alueiden palveluverkko voi muuttua palvelujen tarkastelun johdosta tehtävien muutosten vuoksi.

## MAA- JA METSÄTILAT

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Maa- ja metsätilat -kustannuspaikka vastaa maa- ja metsätilojen hoidosta ja niihin liittyvästä hallinnosta. Myyntituotot muodostuvat toteutettujen metsänhoidollisten toimenpiteiden tuotoista sekä peltoalueiden vuokrauksesta saatavista vuokrista. Myyntituottojen osalta huomioidaan Puolimatkan yritysalueen rakentumisesta aiheutunut peltoalueiden vuokrasopimuksen mukainen vuokra-alan muutos. Tuotto-odotus voi muuttua maanvuokrauksen osalta riippuen Puolimatkan rakentumisesta ja metsätilojen osalta mm. puunarvon muutoksista. Kustannusten osalta varaudutaan mahdollisiin kunnalle kuuluviin metsätilojen kustannuksiin, kuten ennakkoraivaukseen, muihin hakkuiden kuluihin ja uudistustöihin, taimikonhoitoon sekä hakkuutähteiden keräykseen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, MAA- JA METSÄTILAT			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
Puistojen ja yleisten alueiden kunnossa- ja ylläpito	Puistojen ja yleisten alueiden riittävän ja oikea-aikaisen kunnossapidon ja	Loukkaantumisten määrä	Puistojen ja yleisten alueiden osalta ei tiedossa olevia loukkaantumisia.

	tarkastustoiminnan kehittäminen		
Metsänhoidolliset toimenpiteet	Metsänhoidollisia toimenpiteitä toteutetaan hyväksytyyn metsänhoitosuunnitelman mukaisesti	Toteutuma	Hyväksytyt metsänhoidolliset toimenpiteet on toteutettu.

## VIEMÄRILAITOS

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja, rakennusmestari

Tulosyksikön alaiset palvelut:

4310 Puhdistamo  
4315 Vuotovedet  
4320 Pumppaamot ja linjat

### Perustehtävät

Viemärilaitos vastaa jätevesiverkoston kunnossapidosta sekä uuden verkoston suunnittelusta ja rakentamisesta. Palvelualueen tehtävänä on tarjota viemärilaitoksen toiminta-alueella sijaitseville kiinteistöille asianmukainen viemärointi ja jäteveden käsittely. Palvelualueeseen kuuluvat jätevesien käsittelyyn liittyvät verkostot, rakenteet ja laitteet lukuun ottamatta jätevedenpuhdistamoa, jonka palvelut ostetaan Jokioisten kunnalta.

### PUHDISTAMO

#### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Puhdistamo -kustannuspaikka vastaa Jokioisille jätevedenpuhdistamolle johdetun jäteveden kustannuksista. Myyntituottoja ovat viemärilaitoksen asiakkailta laskutettavat käyttö- ja perusmaksut sekä uusilta liittyjiltä laskutettavat liittymismaksut. Kustannukset ovat pääosin jätevedenpuhdistuksen kustannuksia, jotka riippuvat laskutetusta jätevesimäärästä.

Liiketoiminnan myyntituottojen arvioidaan jonkin verran kasvavan verrattuna vuoden 2025 talousarvioon. Myytyjen jätevesikuutioiden arvioidaan laskevan johtuen vuosittaisesta vedenkulutuksesta vähenemisestä, mutta hinnastoon talousarviovuonna 2025 tehdyt hinnankorotukset kohtuullistavat negatiivista vaikutusta myyntituottojen kehitykseen. Viemärilaitoksen toiminta-alueella sijaitsevia verkostoon liittymättömiä kiinteistöjä pyritään liittämään kunnallisen jäteveden piiriin.

### VUOTOVEDET

#### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Vuotovedet -kustannuspaikalle kirjataan asiakkailta laskutetun jäteveden ja Jokioisille johdetun kokonaisuuden erotus eli ns. vuotoveden kustannukset. Kustannusten toteutumaan vaikuttavat mm. jätevesiverkoston kunto, sääsidonnaiset sademäärä ja lämpötilavaihtelu sekä Jokioisten kunnan jätevedenpuhdistuksen hinta.

## PUMPPAAMOT JA LINJAT

### Palvelusuunnitelma talousarviovuodelle

Pumppaamot ja linjat -kustannuspaikka vastaa jätevesiverkoston sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden ylläpito- ja korjauskustannuksista. Viemäriverkoston ja pumppaamoiden perusparantaminen ja/tai uudisrakentaminen sisältyvät investointeihin.

Talousarviokauden aikana ei rakenneta uutta jätevesiverkkoa lukuun ottamatta Puolimatkan alueen mahdollista infran rakentamista. Olemassa olevan verkoston osalta varaudutaan jätevesiverkoston kunnostamiseen sekä tavanomaisiin korjaustoimenpiteisiin mm. viemäritukosten ja laitteistovikojen osalta. Jätevedenpuhdistamolle johdettavan vuotoveden määrää pyritään kohtuullistamaan tiedossa olevien vuotokohtien saneerauksella.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet			
VIEMÄRILAITOS			
Päämäärä	Toteutus	Mittari	Tavoitetaso
Viemärlaitoksen toiminta-alueen kiinteistöt liittyvät kunnan viemäriverkostoon	Kontaktoidaan kiinteistönomistajia, joiden kiinteistöllä ei ole viemäri liittymää tai myönnettyä vapautusta	Liittymien tai myönnettyjen vapautusten määrä	Viemärlaitoksen toiminta-alueen kiinteistöt ovat liittyneet kunnan viemäriverkostoon tai hakeneet vapautuksen liittymisestä.

### 3. NUMERO-OSA

#### 3.6 Yleishallinnon osasto

Humppilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen/Sisäinen	
	TP 2024	ED. BUDJ 2025	TA LTK EHD 2026	TA VIRA 2026	TS2 2027	TS3 2028
Yleishallinnon osasto						
<b>TULOSLASKELMA</b>						
<b>Toimintatuotot</b>						
Myyntituotot	120.835	27.800	26.000	26.000	14.000	14.000
Tuet ja avustukset	90.934	72.100	33.900	33.900	13.000	34.000
<b>Muut toimintatuotot</b>						
Vuokratuotot	265.929	283.910	221.010	261.010	263.000	263.000
Muut tuotot	11.812	70.000	200.000	200.000	100.000	100.000
Muut toimintatuotot	277.742	353.910	421.010	461.010	363.000	363.000
Toimintatuotot	489.510	453.810	480.910	520.910	390.000	411.000
<b>Toimintakulut</b>						
<b>Henkilöstökulut</b>						
Palkat ja palkkiot	-602.043	-551.840	-498.690	-498.690	-523.000	-503.000
<b>Henkilösivukulut</b>						
Eläkekulut	-114.538	-112.810	-96.500	-96.500	-96.000	-96.000
Muut henkilösivukulut	-10.214	-11.140	-10.490	-10.490	-9.000	-9.000
Henkilösivukulut	-124.752	-123.950	-106.990	-106.990	-105.000	-105.000
Henkilöstökulut	-726.795	-675.790	-605.680	-605.680	-628.000	-608.000
<b>Palvelujen ostot</b>						
Asiakaspalvelujen ostot	-2.656	-2.000				
Muiden palvelujen ostot	-554.804	-627.470	-508.810	-635.860	-543.000	-543.000
Palvelujen ostot	-557.461	-629.470	-508.810	-635.860	-543.000	-543.000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>						
Ostot tilikauden aikana	-54.628	-26.280	-15.960	-15.960	-16.000	-16.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54.628	-26.280	-15.960	-15.960	-16.000	-16.000
<b>Avustukset</b>						
Avustukset yhteisöille	-189.170	-131.500	-293.000	-243.000	-243.000	-243.000
Avustukset	-189.170	-131.500	-293.000	-243.000	-243.000	-243.000
<b>Muut toimintakulut</b>						
Vuokratulot	-171.452	-83.600	-63.700	-63.700	-64.000	-64.000
Muut kulut	-9.116	-4.750	-850	-850	-1.000	-1.000
Muut toimintakulut	-180.568	-88.350	-64.550	-64.550	-65.000	-65.000
Toimintakulut	-1.708.621	-1.551.390	-1.488.000	-1.565.050	-1.495.000	-1.475.000
<b>Toimintakate</b>	-1.219.111	-1.097.580	-1.007.090	-1.044.140	-1.105.000	-1.064.000
<b>Vuosikate</b>	-1.219.111	-1.097.580	-1.007.090	-1.044.140	-1.105.000	-1.064.000
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>						
Suunnitelman mukaiset poistot	-6.050	-3.520	-20	-20		
Poistot ja arvonalentumiset	-6.050	-3.520	-20	-20		
<b>Satunnaiset erät</b>						
Satunnaiset kulut	-757.268					
Satunnaiset erät	-757.268					
Tilikauden tulos	-1.982.429	-1.101.100	-1.007.110	-1.044.160	-1.105.000	-1.064.000
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>-1.982.429</b>	<b>-1.101.100</b>	<b>-1.007.110</b>	<b>-1.044.160</b>	<b>-1.105.000</b>	<b>-1.064.000</b>

### 3.7 Sivistyslautakunta

Humppilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen/Sisäinen	
	TP 2024	ED. BUDJ 2025	TA LTK ehd 2026	TA VIRA 2026	TS2 2027	TS3 2028
<b>TULOSLASKELMA</b>						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	93.905	84.180	133.940	133.940	134.000	134.000
Maksutuotot	87.206	71.000	64.000	64.000	64.000	64.000
Tuet ja avustukset	49.032	69.000	42.500	67.500	68.000	68.000
<b>Muut toimintatuotot</b>						
Muut tuotot	538					
Muut toimintatuotot	538					
Toimintatuotot	230.682	224.180	240.440	265.440	266.000	266.000
<b>Toimintakulut</b>						
<b>Henkilöstökulut</b>						
Palkat ja palkkiot	-2.194.852	-2.272.550	-2.192.040	-2.192.040	-2.238.000	-2.213.000
<b>Henkilösivukulut</b>						
Eläkekulut	-425.368	-437.190	-445.580	-446.910	-448.000	-448.000
Muut henkilösivukulut	-44.468	-50.790	-48.880	-48.880	-48.000	-48.000
Henkilösivukulut	-469.836	-487.980	-494.460	-495.790	-496.000	-496.000
Henkilöstökulut	-2.664.688	-2.760.530	-2.686.500	-2.687.830	-2.734.000	-2.709.000
<b>Palvelujen ostot</b>						
Asiakaspalvelujen ostot	-181.968	-120.100	-93.240	-84.740	-85.000	-85.000
Muiden palvelujen ostot	-726.527	-684.700	-674.740	-671.340	-673.000	-673.000
Palvelujen ostot	-908.495	-804.800	-767.980	-756.080	-758.000	-758.000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>						
Ostot tilikauden aikana	-98.289	-100.900	-95.830	-89.830	-90.000	-90.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-98.289	-100.900	-95.830	-89.830	-90.000	-90.000
<b>Avustukset</b>						
Avustukset kotitalouksille	-82.966	-55.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Avustukset	-82.966	-55.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
<b>Muut toimintakulut</b>						
Vuokratkulut	-390.969	-401.550	-389.020	-389.020	-390.000	-390.000
Muut kulut	-5.679	-4.440	-5.200	-5.200	-5.000	-5.000
Muut toimintakulut	-396.648	-405.990	-394.220	-394.220	-395.000	-395.000
<b>Toimintakulut</b>	<b>-4.151.085</b>	<b>-4.127.220</b>	<b>-3.989.530</b>	<b>-3.972.960</b>	<b>-4.022.000</b>	<b>-3.997.000</b>
<b>Toimintakate</b>	<b>-3.920.403</b>	<b>-3.903.040</b>	<b>-3.749.090</b>	<b>-3.707.520</b>	<b>-3.756.000</b>	<b>-3.731.000</b>
Vuosikate	-3.920.403	-3.903.040	-3.749.090	-3.707.520	-3.756.000	-3.731.000
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot			-6.670	-6.670	-7.000	-7.000
Poistot ja arvonalentumiset			-6.670	-6.670	-7.000	-7.000
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-3.920.403</b>	<b>-3.903.040</b>	<b>-3.755.760</b>	<b>-3.714.190</b>	<b>-3.763.000</b>	<b>-3.738.000</b>
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>-3.920.403</b>	<b>-3.903.040</b>	<b>-3.755.760</b>	<b>-3.714.190</b>	<b>-3.763.000</b>	<b>-3.738.000</b>

### 3.8 Elämänlaatulautakunta

Humppilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.-2026				Ulkoinen/Sisäinen	
	Elämänlaatulautakunta	TP 2024	ED. BUDJ 2025	TA LTK ehd 2026	TA VIRA 2026	TS2 2027
<b>TULOSLASKELMA</b>						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	25.407	7.500	8.000	8.000	8.000	8.000
Tuet ja avustukset	29.191	10.500	10.500	38.500	39.000	39.000
<b>Muut toimintatuotot</b>						
Vuokratuotot	3.187	500	500	500	1.000	1.000
Muut tuotot	1.420	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Muut toimintatuotot	4.607	1.500	1.500	1.500	2.000	2.000
Toimintatuotot	59.206	19.500	20.000	48.000	49.000	49.000
<b>Toimintakulut</b>						
<b>Henkilöstökulut</b>						
Palkat ja palkkiot	-261.466	-246.790	-226.450	-225.820	-232.000	-229.000
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-51.078	-48.370	-45.870	-44.540	-43.000	-43.000
Muut henkilösivukulut	-5.060	-5.830	-4.950	-4.950	-4.000	-4.000
Henkilösivukulut	-56.138	-54.200	-50.820	-49.490	-47.000	-47.000
Henkilöstökulut	-317.604	-300.990	-277.270	-275.310	-279.000	-276.000
<b>Palvelujen ostot</b>						
Asiakaspalvelujen ostot	-119.896	-108.000	-117.000	-107.000	-107.000	-107.000
Muiden palvelujen ostot	-121.110	-92.530	-89.510	-84.200	-86.000	-86.000
Palvelujen ostot	-241.006	-200.530	-206.510	-191.200	-193.000	-193.000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>						
Ostot tilikauden aikana	-44.163	-27.570	-23.950	-23.550	-26.000	-26.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44.163	-27.570	-23.950	-23.550	-26.000	-26.000
Avustukset						
Avustukset kotitalouksille	-400		-400	-400		
Avustukset yhteisöille	-17.880	-16.000	-8.150	-8.150	-8.000	-8.000
Avustukset	-18.280	-16.000	-8.550	-8.550	-8.000	-8.000
<b>Muut toimintakulut</b>						
Vuokratulut	-191.176	-182.790	-170.210	-170.210	-170.000	-170.000
Muut kulut	-1.085					
Muut toimintakulut	-192.261	-182.790	-170.210	-170.210	-170.000	-170.000
Toimintakulut	-813.314	-727.880	-686.490	-668.820	-676.000	-673.000
Toimintakate	-754.109	-708.380	-666.490	-620.820	-627.000	-624.000
Vuosikate	-754.109	-708.380	-666.490	-620.820	-627.000	-624.000
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-754.109</b>	<b>-708.380</b>	<b>-666.490</b>	<b>-620.820</b>	<b>-627.000</b>	<b>-624.000</b>
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>-754.109</b>	<b>-708.380</b>	<b>-666.490</b>	<b>-620.820</b>	<b>-627.000</b>	<b>-624.000</b>

### 3.9 Sivistys- ja elämänlaatuosasto yhteensä

Hummppilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen/Sisäinen	
	TP 2024	ED. BUDJ 2025	TA LTK ehd 2026	TA VIRA 2026	TS2 2027	TS3 2028
Sivistys- ja elämänlaatu osasto						
<b>TULOSLASKELMA</b>						
<b>Toimintatuotot</b>						
Myyntituotot	119.313	91.680	141.940	141.940	142.000	142.000
Maksutuotot	87.206	71.000	64.000	64.000	64.000	64.000
Tuet ja avustukset	78.224	79.500	53.000	106.000	107.000	107.000
<b>Muut toimintatuotot</b>						
Vuokratuotot	3.187	500	500	500	1.000	1.000
Muut tuotot	1.958	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Muut toimintatuotot	5.145	1.500	1.500	1.500	2.000	2.000
Toimintatuotot	289.887	243.680	260.440	313.440	315.000	315.000
<b>Toimintakulut</b>						
<b>Henkilöstökulut</b>						
Palkat ja palkkiot	-2.456.318	-2.519.340	-2.418.490	-2.417.860	-2.470.000	-2.442.000
<b>Henkilösivukulut</b>						
Eläkekulut	-476.446	-485.560	-491.450	-491.450	-491.000	-491.000
Muut henkilösivukulut	-49.528	-56.620	-53.830	-53.830	-52.000	-52.000
Henkilösivukulut	-525.974	-542.180	-545.280	-545.280	-543.000	-543.000
Henkilöstökulut	-2.982.293	-3.061.520	-2.963.770	-2.963.140	-3.013.000	-2.985.000
<b>Palvelujen ostot</b>						
Asiakaspalvelujen ostot	-301.863	-228.100	-210.240	-191.740	-192.000	-192.000
Muiden palvelujen ostot	-847.638	-777.230	-764.250	-755.540	-759.000	-759.000
Palvelujen ostot	-1.149.501	-1.005.330	-974.490	-947.280	-951.000	-951.000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>						
Ostot tilikauden aikana	-142.452	-128.470	-119.780	-113.380	-116.000	-116.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-142.452	-128.470	-119.780	-113.380	-116.000	-116.000
<b>Avustukset</b>						
Avustukset kotitalouksille	-83.366	-55.000	-45.400	-45.400	-45.000	-45.000
Avustukset yhteisöille	-17.880	-16.000	-8.150	-8.150	-8.000	-8.000
Avustukset	-101.246	-71.000	-53.550	-53.550	-53.000	-53.000
<b>Muut toimintakulut</b>						
Vuokratulut	-582.145	-584.340	-559.230	-559.230	-560.000	-560.000
Muut kulut	-6.764	-4.440	-5.200	-5.200	-5.000	-5.000
Muut toimintakulut	-588.909	-588.780	-564.430	-564.430	-565.000	-565.000
Toimintakulut	-4.964.400	-4.855.100	-4.676.020	-4.641.780	-4.698.000	-4.670.000
Toimintakate	-4.674.512	-4.611.420	-4.415.580	-4.328.340	-4.383.000	-4.355.000
Vuosikate	-4.674.512	-4.611.420	-4.415.580	-4.328.340	-4.383.000	-4.355.000
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>						
Suunnitelman mukaiset poistot			-6.670	-6.670	-7.000	-7.000
Poistot ja arvonalentumiset			-6.670	-6.670	-7.000	-7.000
<b>Tilikauden tulos</b>	<b>-4.674.512</b>	<b>-4.611.420</b>	<b>-4.422.250</b>	<b>-4.335.010</b>	<b>-4.390.000</b>	<b>-4.362.000</b>
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>-4.674.512</b>	<b>-4.611.420</b>	<b>-4.422.250</b>	<b>-4.335.010</b>	<b>-4.390.000</b>	<b>-4.362.000</b>

## 3.10 Tekninen osasto

Humpilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen/Sisäinen	
	TP 2024	ED. BUDJ 2025	TA LTK ehd 2026	TA VIRA 2026	TS2 2027	TS3 2028
Tekninen osasto						
<b>TULOSLASKELMA</b>						
<b>Toimintatuotot</b>						
Myyntituotot	246.055	293.000	295.900	295.900	296.000	296.000
Maksutuotot	25.790	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
Tuet ja avustukset	10.207	4.000		4.000	4.000	4.000
<b>Muut toimintatuotot</b>						
Vuokratuotot	954.991	971.520	864.280	926.180	927.000	927.000
Muut tuotot	1.537					
Muut toimintatuotot	956.528	971.520	864.280	926.180	927.000	927.000
Toimintatuotot	1.238.579	1.285.520	1.177.180	1.243.080	1.244.000	1.244.000
<b>Toimintakulut</b>						
<b>Henkilöstökulut</b>						
Palkat ja palkkiot	-269.312	-227.640	-223.890	-223.890	-228.000	-225.000
<b>Henkilösivukulut</b>						
Eläkekulut	-69.573	-59.980	-50.220	-50.220	-50.000	-50.000
Muut henkilösivukulut	-5.147	-5.170	-4.830	-4.830	-5.000	-5.000
Henkilösivukulut	-74.720	-65.150	-55.050	-55.050	-55.000	-55.000
Henkilöstökulut	-344.033	-292.790	-278.940	-278.940	-283.000	-280.000
<b>Palvelujen ostot</b>						
Muiden palvelujen ostot	-805.529	-783.040	-906.470	-850.800	-849.000	-849.000
Palvelujen ostot	-805.529	-783.040	-906.470	-850.800	-849.000	-849.000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>						
Ostot tilikauden aikana	-397.475	-377.400	-409.360	-412.220	-411.000	-411.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-397.475	-377.400	-409.360	-412.220	-411.000	-411.000
<b>Avustukset</b>						
Avustukset yhteisöille	-13.716	-15.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Avustukset	-13.716	-15.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
<b>Muut toimintakulut</b>						
Vuokratulot	-10.715	-11.200	-11.100	-11.100	-12.000	-12.000
Muut kulut	-8.038	-4.400	-4.400	-4.400	-4.000	-4.000
Muut toimintakulut	-18.753	-15.600	-15.500	-15.500	-16.000	-16.000
Toimintakulut	-1.579.506	-1.483.830	-1.618.270	-1.565.460	-1.567.000	-1.564.000
Toimintakate	-340.927	-198.310	-441.090	-322.380	-323.000	-320.000
Vuosikate	-340.927	-198.310	-441.090	-322.380	-323.000	-320.000
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>						
Suunnitelman mukaiset poistot	-382.517	-387.140	-352.300	-352.300	-352.000	-352.000
Poistot ja arvonalentumiset	-382.517	-387.140	-352.300	-352.300	-352.000	-352.000
Tilikauden tulos	-723.444	-585.450	-793.390	-674.680	-675.000	-672.000
<b>Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)</b>	<b>2.332</b>	<b>2.330</b>	<b>2.330</b>	<b>2.330</b>	<b>2.000</b>	<b>2.000</b>
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>-721.112</b>	<b>-583.120</b>	<b>-791.060</b>	<b>-672.350</b>	<b>-673.000</b>	<b>-670.000</b>

### 3.11 Rahoitus

Humppilan kunta		Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				
RAHOITUS	TP	ED. BUDJ	TA LTK ehd	TA VIRA	TS2	TS3
	2024	2025	2026	2026	2027	2028
Toimintakate	0	0	0	0	0	0
<b>TULOSLASKELMA</b>						
Verotulot	4.782.369	4.892.000	5.005.000	5.219.000	5.287.000	5.443.000
<b>Valtionosuudet</b>						
Kunnan peruspalvelujen valtion sosuus	1.367.792	1.563.050	1.389.190	1.389.190	1.370.000	1.387.000
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain muk.valtionosuudet	-579.178	-577.750	-547.160	-547.160	-547.000	-547.000
Verotulojen menetysten korvaus	488.886	332.310	347.470	347.470	347.000	347.000
Valtionosuudet	1.277.500	1.317.610	1.189.500	1.189.500	1.170.000	1.187.000
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>						
Korkotuotot	35.332	30.320	26.000	26.000	26.000	26.000
Muut rahoitustuotot	13.386	8.400	10.000	10.000	10.000	10.000
Korkokulut	-110.994	-100.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Muut rahoituskulut	-400	-100				
Rahoitustuotot ja -kulut	-62.675	-61.380	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Vuosikate	5.997.194	6.148.230	6.144.500	6.358.500	6.407.000	6.580.000
<b>Tilikauden tulos</b>	5.997.194	6.148.230	6.144.500	6.358.500	6.407.000	6.580.000
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	5.997.194	6.148.230	6.144.500	6.358.500	6.407.000	6.580.000

### 3.12 Investoinnit

Humppilan kunta		Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen/Sisäinen	
Investoinnit	TP	ED. BUDJ	TA LTK ehd	TA VIRA	TS2	TS3	
	2024	2025	2026	2026	2027	2028	
<b>Investoinnit</b>							
Investointimenot							
Muut investointimenot	-809.904	-330.000		-489.000	-903.000	-735.000	
<b>Investointimenot</b>	-809.904	-330.000		-489.000	-903.000	-735.000	
<b>Investointitulot</b>							
Käyttöomaisuuden myynti	1.637.920	40.000		40.000	40.000		
Rahoitusosuudet investointeihin	135.750	4.000					
<b>Investointitulot</b>	1.773.670	44.000		40.000	40.000		
<b>Investoinnit netto</b>	<b>963.766</b>	<b>-286.000</b>	<b>0</b>	<b>-449.000</b>	<b>-863.000</b>	<b>-735.000</b>	

### 3.13 Osastot yhteensä

Humpilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen/Sisäinen	
	TP 2024	ED. BUDJ 2025	TA LTK ehd 2026	TA VIRA 2026	TS2 2027	TS3 2028
<b>Osastot yhteensä</b>						
<b>Toimintatuotot</b>						
Myyntituotot	486.202	412.480	463.840	463.840	452.000	452.000
Maksutuotot	112.996	88.000	81.000	81.000	81.000	81.000
Tuet ja avustukset	179.365	155.600	86.900	143.900	124.000	145.000
<b>Muut toimintatuotot</b>						
Vuokratuotot	1.224.108	1.255.930	1.085.790	1.187.690	1.191.000	1.191.000
Muut tuotot	15.307	71.000	201.000	201.000	101.000	101.000
Muut toimintatuotot	1.239.414	1.326.930	1.286.790	1.388.690	1.292.000	1.292.000
Toimintatuotot	2.017.977	1.983.010	1.918.530	2.077.430	1.949.000	1.970.000
<b>Toimintakulut</b>						
<b>Henkilöstökulut</b>						
Palkat ja palkkiot	-3.327.674	-3.298.820	-3.141.070	-3.140.440	-3.221.000	-3.170.000
<b>Henkilösivukulut</b>						
Eläkekulut	-660.557	-658.350	-638.170	-638.170	-637.000	-637.000
Muut henkilösivukulut	-64.889	-72.930	-69.150	-69.150	-66.000	-66.000
Henkilösivukulut	-725.447	-731.280	-707.320	-707.320	-703.000	-703.000
Henkilöstökulut	-4.053.120	-4.030.100	-3.848.390	-3.847.760	-3.924.000	-3.873.000
<b>Palvelujen ostot</b>						
Asiakaspalvelujen ostot	-304.520	-230.100	-210.240	-191.740	-192.000	-192.000
Muiden palvelujen ostot	-2.207.971	-2.187.740	-2.179.530	-2.242.200	-2.151.000	-2.151.000
Palvelujen ostot	-2.512.491	-2.417.840	-2.389.770	-2.433.940	-2.343.000	-2.343.000
<b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>						
Ostot tilikauden aikana	-594.554	-532.150	-545.100	-541.560	-543.000	-543.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-594.554	-532.150	-545.100	-541.560	-543.000	-543.000
<b>Avustukset</b>						
Avustukset kotitalouksille	-83.366	-55.000	-45.400	-45.400	-45.000	-45.000
Avustukset yhteisöille	-220.766	-162.500	-309.150	-259.150	-259.000	-259.000
Avustukset	-304.132	-217.500	-354.550	-304.550	-304.000	-304.000
<b>Muut toimintakulut</b>						
Vuokratulot	-764.312	-679.140	-634.030	-634.030	-636.000	-636.000
Muut kulut	-23.917	-13.590	-10.450	-10.450	-10.000	-10.000
Muut toimintakulut	-788.230	-692.730	-644.480	-644.480	-646.000	-646.000
Toimintakulut	-8.252.527	-7.890.320	-7.782.290	-7.772.290	-7.760.000	-7.709.000
<b>Toimintakate</b>	-6.234.550	-5.907.310	-5.863.760	-5.694.860	-5.811.000	-5.739.000
<b>Verotulot</b>	4.782.369	4.892.000	5.005.000	5.219.000	5.287.000	5.443.000
<b>Valtionosuudet</b>						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1.367.792	1.563.050	1.389.190	1.389.190	1.370.000	1.387.000
Opetus- ja kultt.toimen rah.lain						
muk.valtionosuudet	-579.178	-577.750	-547.160	-547.160	-547.000	-547.000
Verotulojen menetyksen korvaus	488.886	332.310	347.470	347.470	347.000	347.000
Valtionosuudet	1.277.500	1.317.610	1.189.500	1.189.500	1.170.000	1.187.000
<b>Rahoitustuotot ja -kulut</b>						
Korkotuotot	35.332	30.320	26.000	26.000	26.000	26.000
Muut rahoitustuotot	13.386	8.400	10.000	10.000	10.000	10.000
Korkokulut	-110.994	-100.000	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
Muut rahoituskulut	-400	-100				
Rahoitustuotot ja -kulut	-62.675	-61.380	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
<b>Vuosikate</b>	-237.356	240.920	280.740	663.640	596.000	841.000
<b>Poistot ja arvonalentumiset</b>						
Suunnitelman mukaiset poistot	-388.567	-390.660	-358.990	-358.990	-359.000	-359.000
Poistot ja arvonalentumiset	-388.567	-390.660	-358.990	-358.990	-359.000	-359.000
<b>Satunnaiset erät</b>						
Satunnaiset kulut	-757.268					
Satunnaiset erät	-757.268					
<b>Tilikauden tulos</b>	-1.383.191	-149.740	-78.250	304.650	237.000	482.000
Poistoeron lisäys (+) tai vähennys (-)	2.332	2.330	2.330	2.330	2.000	2.000
<b>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</b>	<b>-1.380.859</b>	<b>-147.410</b>	<b>-75.920</b>	<b>306.980</b>	<b>239.000</b>	<b>484.000</b>

### 3.14 Rahoituslaskelma

Humpvilan kunta	Virallinen budjetti 1.1.2026-31.12.2026				Ulkoinen ja sisäinen	
	TP	ED. BUDJ	TA LTK ehd	TA VIRA	TS2	TS3
Rahoituslaskelma	2024	2025	2026	2026	2027	2028
<b>Toiminnan ja investointien rahavirta</b>						
<b>Toiminnan rahavirta</b>						
Vuosikate	-237.356	240.920	280.740	663.640	596.000	841.000
Satunnaiset erät	-757.268					
<b>Tulorahoituksen korjauserät</b>						
Tulorahoituksen korjauserät	745.742	-70.000	-200.000	-200.000	-100.000	-100.000
Tulorahoituksen korjauserät	745.742	-70.000	-200.000	-200.000	-100.000	-100.000
Toiminnan rahavirta	-248.882	170.920	80.740	463.640	496.000	741.000
<b>Investointien rahavirta</b>						
Investointimenot	-809.904	-330.000		-489.000	-903.000	-735.000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	135.750	4.000				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovut	892.177	110.000	200.000	240.000	140.000	100.000
Investointien rahavirta	218.024	-216.000	200.000	-249.000	-763.000	-635.000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30.858	-45.080	280.740	214.640	-267.000	106.000
<b>Rahoituksen rahavirta</b>						
<b>Antolainauksen muutokset</b>						
Antolainasaamisten vähennys	7.634	45.000	75.140	75.140	75.140	75.140
Antolainauksen muutokset	7.634	45.000	75.140	75.140	75.140	75.140
<b>Lainakannan muutokset</b>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	660.000					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-695.000	-761.000	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500.000	760.000		310.220	791.860	418.860
Lainakannan muutokset	465.000	-1.000	-600.000	-289.780	191.860	-181.140
<b>Muut maksuvalmiuden muutokset</b>						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	1.893					
Saamisten muutos	-37.493					
Korottomien velkojen muutos	-65.172					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-100.772					
<b>Rahoituksen rahavirta</b>	371.862	44.000	-524.860	-214.640	267.000	-106.000
Rahavarojen muutos	341.004	-1.080	-244.120	0	0	0
Rahavarat 31.12.	667.505					
Rahavarat 1.1.	326.501					
<b>Rahavarojen muutos</b>	<b>341.004</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

